

Effectiviteitsstudie voorlichting brandveilig wonen

Effectiviteit voorlichting in
Amsterdamse wijken in kaart
gebracht

M. Dijkstra
K. Klein Wolt
P. den Hertog

Uitgegeven door
Stichting Consument en Veiligheid
Postbus 75169
1070 AD Amsterdam

Februari 2011

Rapportnummer:
ISBN:

Disclaimer

Bij de samenstelling van deze publicatie is de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht genomen. Consument en Veiligheid aanvaardt echter geen verantwoordelijkheid voor eventuele, in deze uitgave voorkomende, onjuistheden of onvolkomenheden

Overname van tekst of gedeelten van tekst is toegestaan, mits met de juiste bronvermelding.

Voorwoord

Opmerking [m1]: Wellicht nietnodig?
Karin vraagt aan Rob of rapport extern is.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk

1	Inleiding	7
1.1	Achtergrond	7
1.2	Leeswijzer	7
2	Onderzoeksopzet	9
2.1	Doelstelling en hypothesen	9
2.2	Onderzoeksgebied	9
2.3	Methode van onderzoek	10
2.3.1	0-meting in de onderzoekswijken	11
2.3.2	Meting na voorlichtingsbijeenkomsten	11
2.3.3	1-meting in de onderzoekswijken	12
3	Respons onderzoek	15
4	Effectmaten brandveilig wonen	17
4.1	Opkomst bij de voorlichtingsbijeenkomsten	17
4.2	Kennis oorzaken woningbrand	18
4.3	Kennis en toepassing van maatregelen om brandveiligheid in de woning te vergroten	19
4.3.1	Maatregelen algemeen	19
4.3.2	Gebruik kaarsen	20
4.3.3	Gebruik verlengsnoeren	21
4.3.4	Actie bij vlam in de pan	22
4.3.5	Opstellen van een vluchtplan	23
4.3.6	Wat te doen bij brand in de woning	24
4.3.7	Kleding van personen in brand	25
4.4	Attitude	26
4.5	Eigen effectiviteit	26
4.6	Risicoperceptie	27
4.7	Eigen verantwoordelijkheid	28
4.8	Verschillen tussen voorlichtingsbijeenkomsten	28
4.8.1	Voorlichting na brand versus voorlichting zonder brand	29
4.8.2	Voorlichting door BA versus voorlichting door NBS	29

5	Waardering en follow-up voorlichtingsbijeenkomsten	31
5.1	Achtergrondkenmerken deelnemers	31
5.2	Waardering voorlichtingsbijeenkomsten	31
5.3	Gedrag(sintentie) naar aanleiding van de voorlichting	32
5.4	Verschillen tussen typen voorlichting	32
6	Conclusies	35
Bijlage 1	Vragenlijst 0-meting in de onderzoekswijken	39
Bijlage 2	Vragenlijst na voorlichtingsbijeenkomst	46
Bijlage 3	Vragenlijst 1-meting in de onderzoekswijken	57
Bijlage 4	Tabellen alle metingen	65
Bijlage 5	Tabellen voorlichtingsbijeenkomsten	79

1.....

Opmerking [M.M.L.2]:
Komt er nog een samenvatting?

1

Inleiding

1.1 Achtergrond

Per jaar vinden gemiddeld 1.800 ziekenhuisopnamen plaats vanwege brandwonden na een privé-, sport- of arbeidsongeval. Er overlijden gemiddeld 43 personen per jaar aan de gevolgen van brandwonden na een privé-, sport- of arbeidsongeval. De meeste verbrandingsongevallen die leiden tot een ziekenhuisopname vinden, voor zover bekend, plaats in en om huis (Letsel Informatie Systeem, Consument en Veiligheid 2003-2007).

Uit eerder onderzoek ('Branden in woningen', 2000) is bekend dat er een relatie bestaat tussen gewonden na een brand en aspecten als woningtype, wijktype, brandoorzaak, aanwezigheid van rookmelders en vluchtgedrag. Om het aantal woningbranden te verminderen en het aantal gewonden door brand te laten dalen, lijkt interventie gericht op menselijk handelen binnen de wijk daarom een juiste keuze. Zo is al in Engeland duidelijk geworden dat 'community safety' helpt bij het terugdringen van het aantal brandslachtoffers (Overbeeke Advies, 2009). Onderzoek van de Brandwonden Stichting (2008, uitgevoerd door Stichting Consument en Veiligheid) heeft laten zien dat interpersoonlijke preventieve voorlichting, gericht op specifieke risicogroepen het gedrag van mensen ten positieve beïnvloedt.

Brandweer Amsterdam-Amstelland en de Nederlandse Brandwonden Stichting hebben in samenwerking voorlichtingsmateriaal over brandveilig wonen ontwikkeld en gedurende 2010 voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd in een aantal 'hoog-risicogebieden' in Amsterdam. Om de effectiviteit van deze voorlichting in kaart te brengen, heeft Consument en Veiligheid een effectiviteitsstudie uitgevoerd. In deze rapportage wordt verslag gedaan van deze studie.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de onderzoeksopzet van de effectiviteitsstudie beschreven. Vervolgens volgt de responsverantwoording in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 en 5 zijn de belangrijkste onderzoeksresultaten weergegeven, gevolgd door conclusies en aanbevelingen in hoofdstuk 6. In de bijlagen zijn de vragenlijsten terug te vinden die gebruikt zijn voor dit onderzoek en tevens de tabellen met alle resultaten per meting.

2

Onderzoeksopzet

2.1 Doelstelling en hypothesen

Brandweer Amsterdam Amstelland (hierna aangeduid als 'de brandweer') en de Nederlandse Brandwonden Stichting (hierna aangeduid als 'de NBS') willen door middel van deze effectiviteitsstudie meer inzicht krijgen in de effectiviteit van voorlichting over brandveilig wonen in verschillende situaties.

Om effect te bepalen wordt gekeken naar de volgende uitkomstmaten:

- Aantal aanwezigen bij de voorlichtingsbijeenkomsten
- Waardering van de voorlichtingsbijeenkomsten
- Kennis over brandveiligheid in huis
- Attitude ten aanzien van brandveilig wonen
- Risicoperceptie bij brandgevaarlijke situaties
- Verantwoordelijkheid voor brandveiligheid in huis
- Eigen effectiviteit bij brandveilig maken van het eigen huis
- Gedrag(sintentie): maatregelen treffen om woning brandveilig te maken

Hierbij wordt ook de vergelijking gemaakt tussen voorlichting door de brandweer en voorlichting door NBS en tussen voorlichting na brand in de omgeving en voorlichting zonder brand in de eigen omgeving.

Voorafgaand aan de organisatie van de voorlichtingsbijeenkomsten hadden de brandweer en de NBS twee hypothesen:

1. De voorlichting is effectiever als er recentelijk een woningbrand in de eigen omgeving is geweest.
2. De voorlichting is effectiever als deze wordt gegeven door de brandweer (iemand in uniform) dan wanneer deze wordt gegeven door een consultant van de NBS (geen uniform).

2.2 Onderzoeksgebied

De doelgroep van de voorlichtingsbijeenkomsten van de brandweer en NBS, en dus ook de doelgroep van deze effectiviteitsstudie, zijn inwoners van 'hoog risicogebieden'. Onder hoog risicogebieden wordt in dit geval verstaan: inwoners van wijken waar relatief veel niet-westerse allochtonen wonen, wijken met relatief veel lage inkomens en relatief veel sociale huurwoningen. In eerste instantie werd om die reden de Amsterdamse Kolenkitbuurt in Bos en Lommer geselecteerd. Het aantal branden in dit gebied volgens de statistieken van BA van de afgelopen jaren, was echter te klein om het onderzoek op te baseren. Om die reden is, naast de Kolenkitbuurt, een aantal vergelijkbare buurten in Amsterdam betrokken in het onderzoek. Dit zijn buurten die qua bevolkingssamenstelling, inkomen en

woningtype (huur/koop) redelijk vergelijkbaar zijn met de Kolenkitbuurt. Op basis van gegevens van de Dienst Onderzoek en Statistiek van de Gemeente Amsterdam (zie tabel 1) zijn de volgende buurten geselecteerd: Spaarndammer- en Zeeheldenbuurt, Landlust, Slotermeer-Noordoost, Slotermeer-Zuidwest, Geuzenveld, Slotervaart en Overtoomse Veld. Bij de analyse van de resultaten werden de verschillende buurten samen als één gebied geanalyseerd.

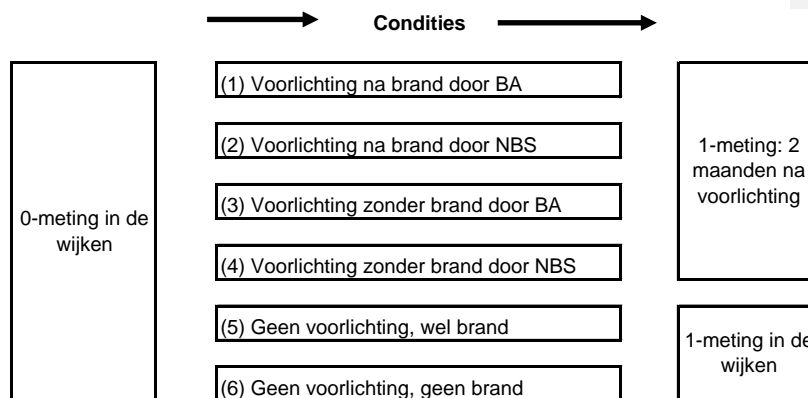
Tabel 1 Kenmerken buurten onderzoeksgebied

	%niet westerse allochtonen	gemiddeld besteedbaar inkomen per huishouden (x 1.000 euro)	%sociale verhuur	woningvoorraad	aantal inwoners
Spaarndammer- en Zeeheldenbuurt	34,8	21,4	75,5	5.817	9.917
Landlust	51,2	22,9	54,7	9.222	17.513
De Kolenkit	76,0	22,2	83,2	3.059	7.219
Slotermeer-Noordoost	62,6	23,4	70,1	4.175	9.243
Slotermeer-Zuidwest	57,8	23,2	72,5	7.386	15.847
Geuzenveld	60,7	24,6	76,0	5.599	13.228
Slotervaart	48,1	26,4	61,0	7.170	16.738
Overtoomse Veld	65,0	26,3	57,4	4.247	9.890
<i>Amsterdam (totaal)</i>	<i>34,7</i>	<i>27,6</i>	<i>49,3</i>	<i>389.230</i>	<i>756.347</i>

2.3 Methode van onderzoek

De effectiviteitsstudie van voorlichting rond woningbranden bestond uit een 0-meting en een 1-meting. In de tussenliggende periode werden de verschillende onderzoekscondities gecreëerd. Dit is schematisch weergegeven in figuur 1. In de volgende paragrafen worden de meetmomenten verder toegelicht.

Figuur 1: Schematische weergave onderzoeksopzet

2.3.1 0-meting in de onderzoekswijken

Om het onderzoeksgebied en hun inwoners in kaart te brengen, is voorafgaand aan de voorlichtingsbijeenkomsten een 0-meting uitgevoerd. Deze werd gehouden op vrijdag 5 maart 2010. Hierbij werd de stand van zaken met betrekking tot kennis, attitude en gedrag ten aanzien van brandpreventie in kaart gebracht. De vragenlijst voor deze meting is ontwikkeld door de NBS, de brandweer, Consument en Veiligheid (CenV), de Vrije Universiteit (VU) Amsterdam en het Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid (NIFV) en is terug te vinden in bijlage 1.

De vragenlijst werd face-to-face afgenomen door studenten van de VU, als onderdeel van de werkcolleges Fysieke veiligheid. Het veldwerk vond plaats in de geselecteerde onderzoekswijken, deels huis-aan-huis en deels op markten of andere openbare gelegenheden. Bij het veldwerk werd rekening gehouden met het aantal huishoudens en het percentage allochtone inwoners in iedere buurt, om een zo representatief mogelijke steekproef te krijgen. Mede op basis van de resultaten van de 0-meting werd de inhoud van de voorlichtingsbijeenkomsten definitief gemaakt.

2.3.2 Meting na voorlichtingsbijeenkomsten

Na afloop van de 0-meting zijn de voorlichtingsbijeenkomsten van de brandweer en de NBS van start gegaan. Gezien de vooraf opgestelde hypothesen, werden er vier soorten voorlichtingsbijeenkomsten onderscheiden:

- (1) Voorlichting *na woningbrand* in de directe omgeving, gegeven door iemand van de *brandweer (uniform)*;
- (2) Voorlichting *na woningbrand* in de directe omgeving, gegeven door een consultant van de *NBS (geen uniform)*;
- (3) Voorlichting *zonder woningbrand* in de directe omgeving, gegeven door iemand van de *brandweer (uniform)*;
- (4) Voorlichting *zonder woningbrand* in de directe omgeving, gegeven door een consultant van de *NBS (geen uniform)*.

De inhoud van het voorlichtingsmateriaal was bij alle voorlichtingsbijeenkomsten gelijk. Ook werd de voorlichting altijd gegeven door dezelfde personen. Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten werd gevraagd hun gegevens achter te laten. Ongeveer twee maanden na afloop van de voorlichting werden zij benaderd voor een interview aan de hand van een vragenlijst. Een deel van de interviews heeft face-to-face plaatsgevonden, een deel per telefoon. De interviews zijn uitgevoerd door consultants van de NBS. De vragenlijst die hiervoor werd gebruikt (bijlage 2) is gebaseerd op de vragenlijst van de 0-meting, met extra vragen over de waardering van de voorlichting en het gedrag naar aanleiding van de voorlichting.

Het streven was om binnen elk van de vier voorlichtingscondities minimaal 50 respondenten te interviewen. Daarbij speelden een aantal externe, niet beïnvloedbare factoren een rol: het aantal woningbranden in de onderzoekswijken, de opkomst van deelnemers bij de georganiseerde voorlichtingsbijeenkomsten van de NBS en de brandweer, en de bereidheid van deze deelnemers om mee te doen aan het onderzoek.

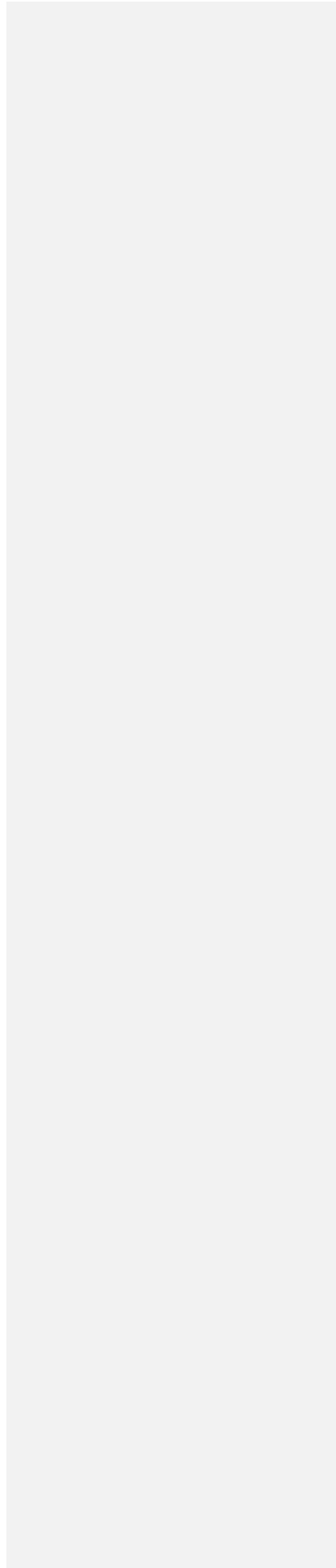
2.3.3 1-meting in de onderzoekswijken

Er vond een 1-meting in de onderzoekswijken plaats op vrijdag 15 oktober 2010, om het onderzoek aan te vullen met twee extra onderzoekscondities (zie figuur 1):

- (5) Woningbrand in de directe omgeving, geen voorlichting bijgewoond;
- (6) Geen woningbrand in de directe omgeving, geen voorlichting bijgewoond.

Deze condities werden toegevoegd als controlegroepen. Er bestaat immers een mogelijkheid dat een brand in de buurt er al voor zorgt dat mensen meer maatregelen gaan treffen, ongeacht of ze voorlichting hebben gekregen (conditie 5). Of dat er in de tijd, ongeacht welke conditie dan ook, een stijging is in de kennis en het gedrag rond brandveilig wonen (conditie 6). Het veldwerk van de 1-meting vond na afloop van de laatste voorlichtingsbijeenkomst plaats en werd uitgevoerd door medewerkers van de NBS, medewerkers van de brandweer, vrijwilligers van de brandweer en studenten die via een studentenuitzendbureau zijn ingeschakeld. De vragenlijst van deze meting (zie bijlage 3) is zoveel mogelijk gelijk gehouden aan de vragenlijsten van de eerdere metingen, wel zijn vragen toegevoegd met betrekking tot het bijwonen van een voorlichtingsbijeenkomst, brand in de eigen omgeving en andere manieren waarop mensen iets over brandpreventie vernomen kunnen hebben (bijvoorbeeld in het kader van de Nationale Brandpreventieweek van de NBS).

Opmerking [M.M.L.3]:
Weken i.p.v. week? En van de NBS of moeten alle partners genoemd worden?

3

Respons onderzoek

Tijdens de 0-meting in de onderzoekswijken zijn 679 mensen ondervraagd, tijdens de 1-meting zijn in de onderzoekswijken **zijn** 232 mensen ondervraagd. Daarnaast zijn er in totaal 79 deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten van de NBS of de brandweer ondervraagd (zie tabel 2). Er is sprake van enige variatie tussen de drie metingen op een aantal achtergrondkenmerken (buurt, geslacht, leeftijdscategorie en culturele achtergrond). De gedetailleerde achtergrondkenmerken per meting, zijn terug te vinden in bijlage 4. De variatie wordt niet zo groot geacht dat dit een directe impact heeft op de vergelijkbaarheid van de resultaten.

Opmerking [M.M.L.4]:
"zijn" verwijderen

Tabel 2 Omvang steekproef metingen

	0-meting in de wijken	Meting na voorlichtingsbijeenkomst	1-meting in de wijken
Totaal	679	79*	232
<i>BA, Brand</i>		32	
<i>NBS, na Brand</i>		12	
<i>BA, zonder brand</i>		22	
<i>NBS, zonder brand</i>		13	
<i>Wel brand, geen voorlichting</i>			12
<i>Geen brand, geen voorlichting</i>			220

Opmerking [M.M.L.5]:
Op pagina 9 wordt Brandweer Amsterdam Amstelland geïntroduceerd. Tussenhaakjes hier na aangeduid als 'de brandweer'. BA staat voor....

* Er zijn in totaal 148 deelnemers geweest aan de voorlichtingsbijeenkomsten. Hiervan heeft uiteindelijk 53% (n=79) meegewerkt aan deze meting.

De gerealiseerde steekproefomvang van de meting na de voorlichtingsbijeenkomsten (n=79) is lager dan beoogd werd. De insteek was immers minimaal 50 respondenten per conditie, dus een totaal van 400 respondenten. Door de lagere steekproefomvang is het niet mogelijk gedetailleerde uitspraken te doen over verschillen tussen de voorlichtingsbijeenkomsten na brand en zonder brand of tussen de voorlichtingsbijeenkomsten door NBS (geen uniform) en door de brandweer (uniform). Wat betreft de eerder gestelde hypothesen kunnen daarom geen harde uitspraken worden gedaan. Wel worden waar mogelijk opvallende (statistisch significante) verschillen zo veel mogelijk beschreven. De focus in de rapportage zal echter liggen in de verschillen tussen deelnemers aan voorlichtingsbijeenkomsten en de mensen die niet naar een voorlichtingsbijeenkomst zijn geweest (0-meting en 1-meting).

4

Effectmaten brandveilig wonen

In dit hoofdstuk komen de verschillende effectmaten aan bod rond brandveilig wonen die de brandweer en de NBS door middel van de voorlichtingsbijeenkomsten trachten te beïnvloeden. Het gaat om: opkomst bij de voorlichtingsbijeenkomsten, kennis van oorzaken van woningbrand, kennis en toepassing van maatregelen om brandveiligheid in de eigen woning te vergroten, attitude en risicoperceptie ten opzicht van woningbrand en eigen effectiviteit om er iets aan de gevaren te doen. De belangrijkste resultaten worden per meting weergegeven, hierbij worden statistisch aantoonbare verschillen tussen de metingen benoemd. Een gedetailleerd overzicht van alle resultaten per meting is terug te vinden in de tabellen in bijlage 4.

4.1 Opkomst bij de voorlichtingsbijeenkomsten

Het opkomstpercentage bij voorlichtingsbijeenkomsten door (de brandweer) ligt hoger dan het opkomstpercentage bij voorlichtingsbijeenkomsten door de NBS.

Opmerking [M.M.L.6]:
Ook schuin?

BA heeft in totaal 10 voorlichtingen over brandveilig wonen gegeven en de NBS in totaal 8 voorlichtingsbijeenkomsten. In beide gevallen werd de helft van de voorlichtingsbijeenkomsten gegeven na een brand in de buurt, en de helft zonder een brand in de directe omgeving. In tabel 3 staat de opkomst voor elk soort bijeenkomst beschreven. Het opkomstpercentage bij voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd door de BA (5 à 6%) ligt wat hoger dan het opkomstpercentage bij voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd door de NBS (1 à 2%). Er is geen duidelijk verschil in het opkomstpercentage na brand in de eigen omgeving ten opzichte van het opkomstpercentage zonder brand in de eigen omgeving.

Tabel 3 Opkomst voorlichtingsbijeenkomsten

	Aantal bijeenkomsten	Aantal verstuurde uitnodigingen (excl. retouren)	Aantal aanwezigen	Opkomstpercentage
BA, na brand	5	993	52	5%
NBS, na Brand	5	938	13	1%
BA, zonder brand	4	1.130	68	6%
NBS, zonder brand	4	974	15	2%

Opmerking [M.M.L.7]:
Aantallen per bijeenkomsten:
Komt overeen met wat ik aangeleverd heb en wat ik van BA aangeleverd heb gekregen. Van de NBS weet ik zeker dat de teleurstellende aantallen kloppen omdat ik zelf bij de bijeenkomsten aanwezig was (alleen de laatste bijeenkomst heb ik niet bijgewoond). Ik ga ervan uit dat de aantallen van BA ook daadwerkelijk kloppen met de opkomst.
Niet alle aanwezigen hebben hun gegevens opgegeven voor het onderzoek.

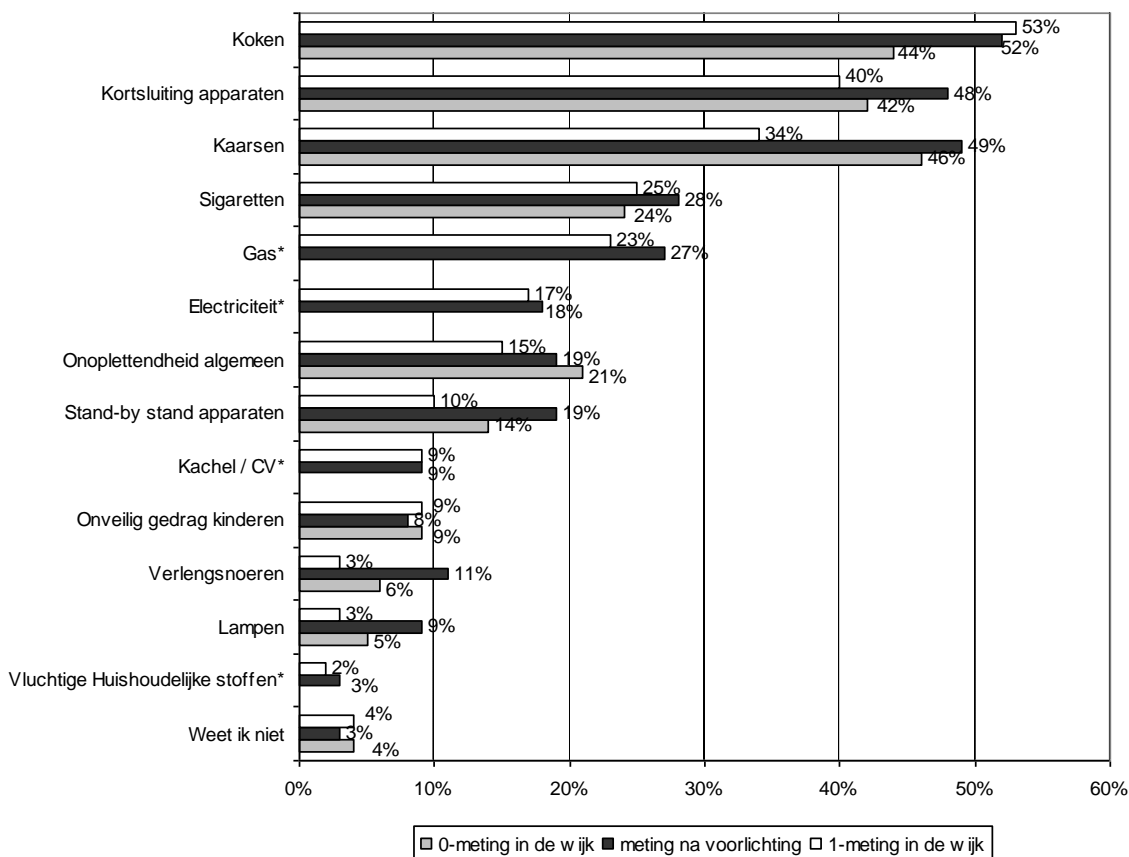
4.2 Kennis oorzaken woningbrand

Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten noemen vaker 'verlengsnoeren' als oorzaak van woningbranden. Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten kunnen gemiddeld ook meer oorzaken van woningbrand noemen.

Wanneer mensen wordt gevraagd naar de oorzaken van woningbranden noemen zij gedurende alle drie de metingen vooral 'koken', 'kaarsen' en 'kortsluiting van apparaten' (zie figuur 1). Oorzaken als 'vluchtige huishoudelijke stoffen' en 'lampen' worden relatief weinig teruggespeeld als oorzaak van woningbrand door de inwoners van de Amsterdamse onderzoekswijken.

Opmerking [M.M.L.8]:
Pagina 10 staat ook figuur 1:
Schematische weergave
onderzoeksoopzet.

Figuur 1 Genoemde oorzaken woningbrand

* geen afzonderlijke antwoordcategorie tijdens de 0-meting

Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten noemen vaker dan mensen tijdens de 0-meting en 1-meting in de wijken 'verlengsnoeren' als oorzaak van woningbrand. Ook noemen de deelnemers aan voorlichtingsbijeenkomsten vaker dan mensen tijdens de 1-meting in de wijken 'kaarsen', 'apparaten op stand-by' en 'lampen' als oorzaken van woningbrand. Als we kijken naar het gemiddeld aantal

oorzaken van woningbrand dat respondenten kunnen noemen, dan kunnen deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomst er gemiddeld meer (3,0) noemen dan de respondenten uit de andere metingen (2,4).

Er zijn ook drie verschillen tussen de 0-meting en de 1-meting in de Amsterdamse onderzoekswijken. Deze verschillen zijn dus niet toe te schrijven aan de voorlichtingsbijeenkomsten, maar aan een andere tussentijdse gebeurtenis of aan de verschillen in achtergrondkenmerken tussen de steekproeven. Tijdens de 0-meting worden 'kaarsen' en 'onoplettendheid in het algemeen' vaker genoemd als oorzaken van woningbrand dan tijdens de 1-meting. 'Koken' als oorzaak van woningbrand wordt juist tijdens de 1-meting vaker genoemd dan tijdens de 0-meting.

Opmerking [M.M.L.9]:
Ik zou eerst de verschillen benoemen en daarna pas de verklaring geven.

4.3 Kennis en toepassing van maatregelen om brandveiligheid in de woning te vergroten

De respondenten is gevraagd naar hun kennis van maatregelen om de eigen woning brandveiliger te maken en vervolgens of ze deze genoemde maatregelen zelf toe passen. Naast algemene maatregelen is specifiek doorgevraagd naar maatregelen die men moet nemen bij het gebruik van kaarsen en verlengsnoeren en wat men moet doen bij vlam in de pan, brand in huis of wanneer de kleding van iemand in brand staat.

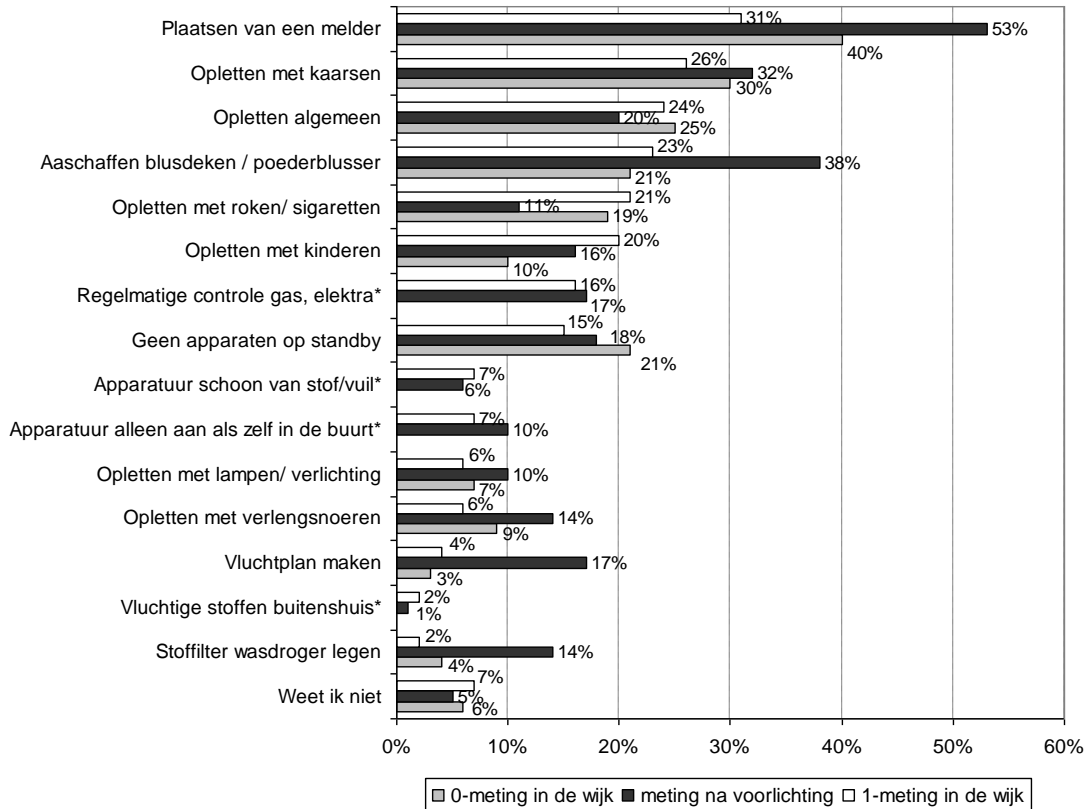
4.3.1 Maatregelen algemeen

Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomst noemen vaker de maatregelen 'plaatsen van een melder', 'aanschaffen van blusdeken of poederblusser', 'vluchtplan maken' en 'stoffilter van de wasdroger legen' als manieren waarop mensen zelf iets kunnen doen aan de brandveiligheid van hun huis. Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomst kunnen gemiddeld meer maatregelen noemen die men kan nemen om een woning brandveilig te maken.

Wanneer mensen wordt gevraagd naar maatregelen die men zelf kan nemen om de brandveiligheid in de eigen woning te vergroten, wordt het 'plaatsen van een melder', 'oplettend met het gebruik van kaarsen', 'oplettend algemeen' en 'het aanschaffen van een blusdeken of poederblusser' het meest genoemd (zie figuur 2).

Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten noemen vaker dan mensen tijdens de 0-meting en de 1-meting de maatregelen 'plaatsen van een melder', 'aanschaffen van blusdeken of poederblusser', 'vluchtplan maken' en 'stoffilter van de wasdroger legen'. Daarnaast noemen deelnemers aan de voorlichting vaker dan mensen tijdens de 1-meting in de wijken de maatregel 'oplettend met gebruik van verlengsnoeren'. Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten kunnen gemiddeld ook meer maatregelen noemen om de brandveiligheid van de eigen woning te vergroten (2,8) dan respondenten uit de andere twee metingen (2,1).

Figuur 2 Genoemde maatregelen om brandveiligheid woning te vergroten

* geen afzonderlijke antwoordcategorie tijdens de 0-meting

Er zijn ook verschillen tussen de 0-meting en de 1-meting. Deze verschillen zijn niet toe te schrijven aan de voorlichting. In de 0-meting noemt men vaker dan in de 1-meting de maatregelen 'geen apparaten op stand-by zetten' en 'plaatsen van een melder' om brandveiligheid in de eigen woning te vergroten en juist minder vaak 'opletten met kinderen'.

Van de ondervraagden geeft gemiddeld 62% aan een rookmelder in de woning te hebben (0-meting 60%; meting na voorlichting 70%; 1-meting 65%). Voor de andere maatregelen geldt dat wanneer men een maatregel noemt (kennis), men deze zelf doorgaans ook 'altijd' of 'meestal' zegt toe te passen.

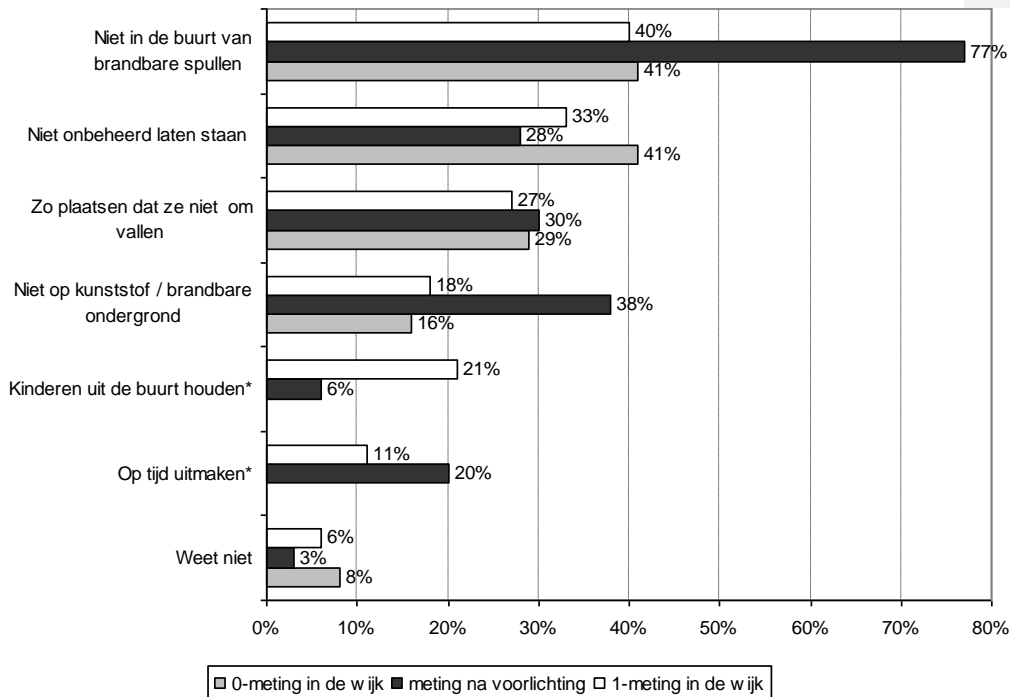
Opmerking [M.M.L.10]:
t

4.3.2 Gebruik kaarsen

Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten noemen vaker dat men bij het branden van kaarsen moet opletten dat deze niet in de buurt van brandbare spullen staan en dat men de kaarsen niet op een brandbare ondergrond moet zetten.

Wanneer specifiek wordt gevraagd waar men op moet letten bij het gebruik van kaarsen in huis (zie figuur 3), noemt men vooral 'niet in de buurt van brandbare spullen neerzetten', 'niet onbeheerd laten staan' en 'zo plaatsen dat ze niet omvallen'. Het 'op tijd uit maken' wordt relatief weinig genoemd. De mensen die een maatregel noemen, geven doorgaans ook aan dit altijd of meestal zelf toe te passen.

Figuur 3 Waar moet u op letten als u kaarsen brandt?

* geen afzonderlijke antwoordcategorie tijdens de 0-meting

Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten noemen vaker dan mensen uit de 0-meting en de 1-meting in de onderzoekswijken dat men bij het branden van kaarsen moet opletten dat deze niet in de buurt van brandbare spullen staan en dat men de kaarsen niet op een kunststof/brandbare ondergrond moet zetten.

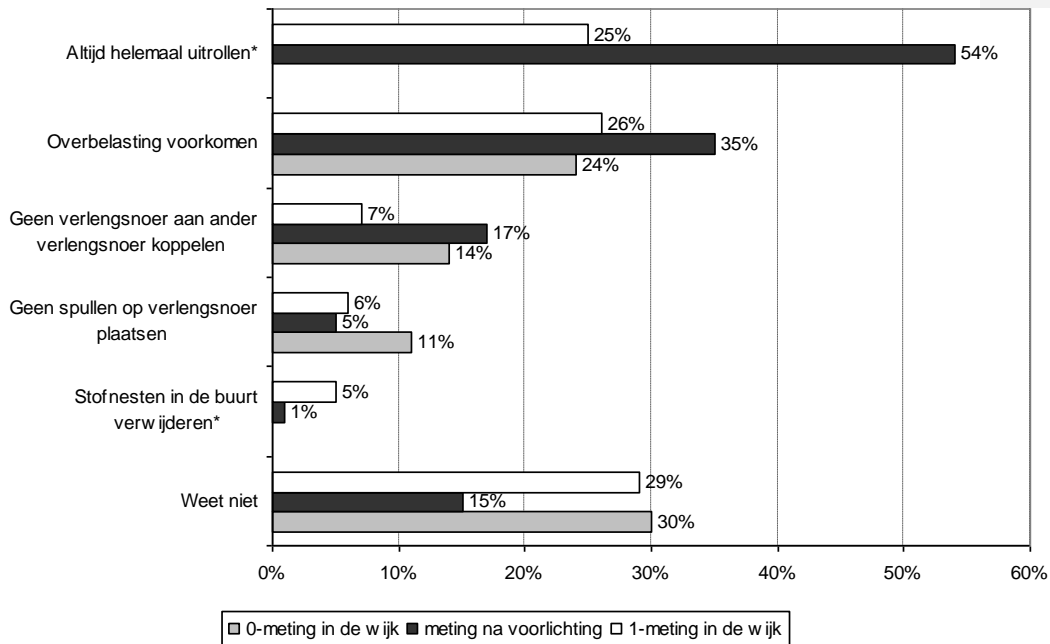
Andere verschillen tussen de metingen -niet direct toe te kennen aan de voorlichtingsbijeenkomst- zijn dat men in de 0-meting vaker dan na de voorlichtingsbijeenkomsten en tijdens de 1-meting noemt 'kaarsen niet onbeheerd laten staan' en dat men tijdens de 1-meting vaker dan tijdens de meting na voorlichting noemt 'kinderen uit de buurt houden'.

4.3.3 Gebruik verlengsnoeren

Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten noemen vaker dat men er bij het gebruik van verlengsnoeren op moet letten dat het snoer helemaal uitgerold is.

Wanneer wordt gevraagd naar het gebruik van verleng snoeren, geeft men gedurende alle metingen aan dat vooral gelet moet worden op het geheel uitrollen van het snoer en het voorkomen van overbelasting (zie figuur 4). Dat men stofnesten in de buurt moet verwijderen, wordt relatief weinig genoemd. Maatregelen die men noemt, geeft men doorgaans aan ook altijd of meestal zelf toe te passen.

Figuur 4 Waar moet u op letten als u een verlengsnoer gebruikt?

* geen afzonderlijke antwoordcategorie tijdens de 0-meting

Na afloop van de voorlichtingsbijeenkomsten noemt men vaker dan tijdens de 1-meting in de onderzoekswijken dat men er bij het gebruik van verlengsnoeren op moet letten dat het snoer helemaal uitgerold is. Tevens noemt men na de voorlichtingsbijeenkomst aantoonbaar vaker dat tijdens de 0-meting 'opletten op het voorkomen van overbelasting'. Tijdens de meting na de voorlichtingsbijeenkomsten zijn tot slot ook minder mensen die aangeven niet te weten waar ze men op moet letten bij het gebruik van verlengsnoeren.

Opmerking [M.M.L.11]:
n

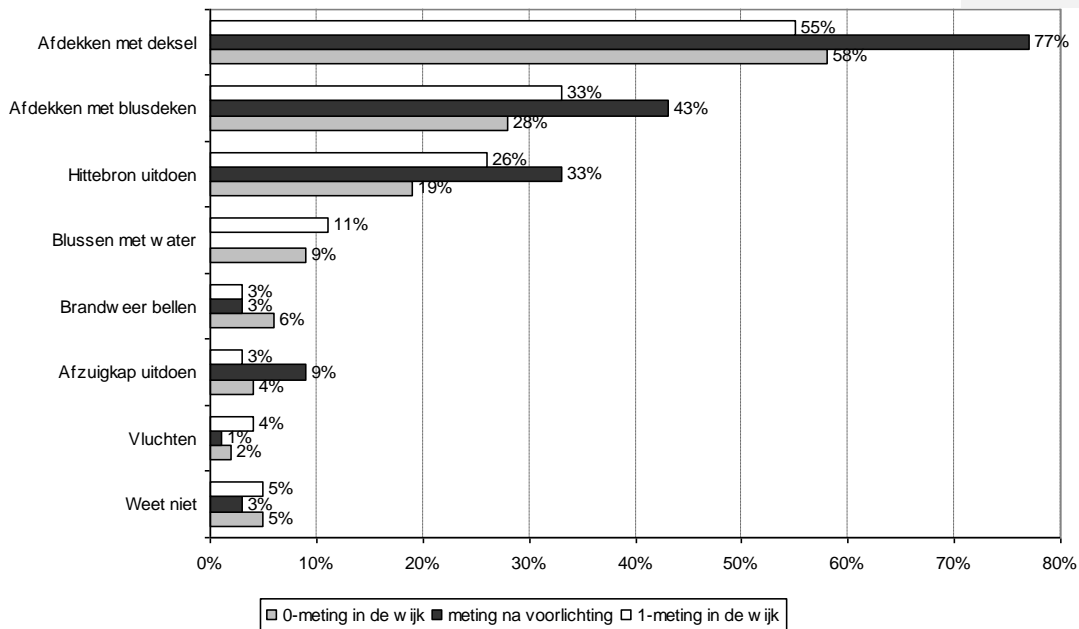
Opmerking [M.M.L.12]:
ze en men dubbel

4.3.4 Actie bij vlam in de pan

Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten noemen vaker de maatregelen 'afdekken met deksel' en 'afzuigkap uitdoen' en minder vaak 'blussen met water'.

Bij vlam in de pan noemt de meerderheid van de ondervraagden dat men de pan moet afdekken met een deksel of met een blusdeken (zie figuur 5).

Figuur 5 Wat moet u doen als u een 'vlam in de pan' heeft?

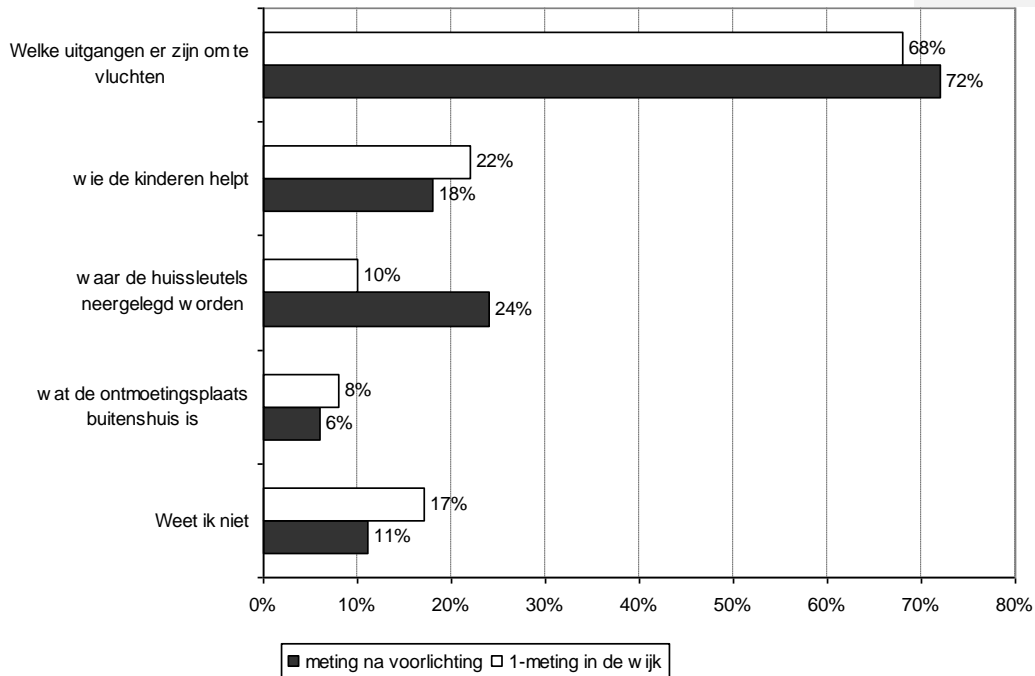
Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten noemen vaker dan mensen tijdens de overige metingen de maatregelen 'afdekken met deksel' en 'afzuigkap uitdoen'. In tegenstelling tot de andere metingen, noemt geen van de deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten 'blussen met water' als maatregel om te nemen bij vlam in de pan. Dit wordt dan ook gecommuniceerd tijdens de voorlichting. 'Afdekken met een blusdeken' en 'hittebron uitdoen' wordt in de meting na voorlichting vaker genoemd dan tijdens de 0-meting, maar niet (aantoonbaar) vaker dan tijdens de 1-meting in de onderzoekswijken. 'Hittebron uitdoen' wordt tijdens de 1-meting in de wijken vaker genoemd dan tijdens de 0-meting in de wijken.

4.3.5 Opstellen van een vluchtplan

Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten noemen vaker als onderdeel van het vluchtplan de afspraak waar de huissleutels neergelegd moeten worden.

Bij het maken van een vluchtplan denkt men met name aan het vaststellen welke uitgangen er zijn om te vluchten (zie figuur 6). Deelnemers aan de voorlichting noemen daarnaast vaker dan mensen tijdens de 1-meting in de wijken dat het een onderdeel van het vluchtplan is om af te spreken waar de huissleutels neergelegd worden.

Figuur 6 Waar moet u aan denken bij het maken van een vluchtplan?*

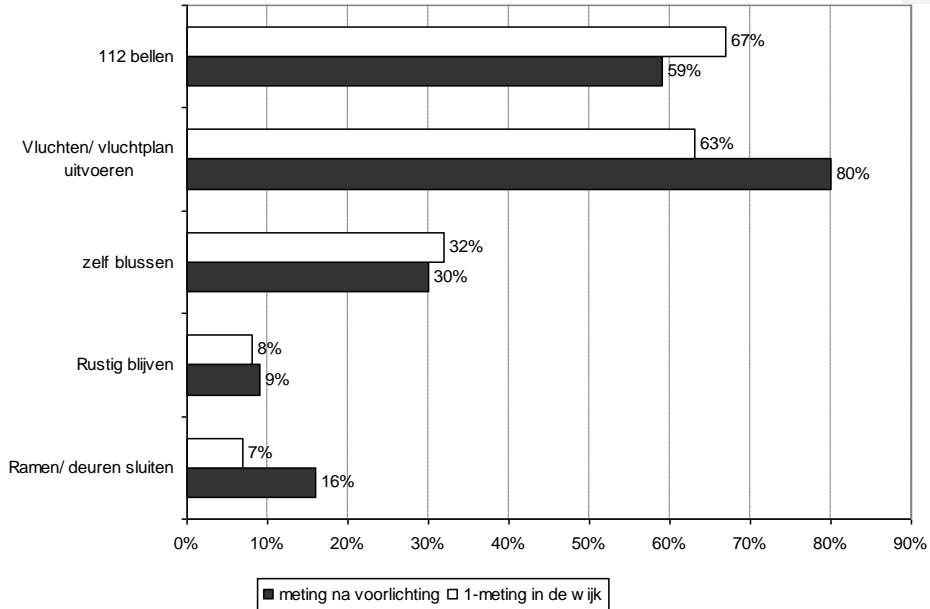
* deze vraag is alleen gesteld tijdens de meting na voorlichting en de 1-meting in de onderzoekswijken

4.3.6 Wat te doen bij brand in de woning

Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten noemen vaker 'vluchten/vluchtplan uitvoeren' en 'ramen en deuren sluiten' bij het uitbreken van brand in de woning. Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten geven minder vaak aan dat ze door een vluchtroute die vol met rook staat naar buiten zouden vluchten.

Wanneer mensen wordt gevraagd wat ze het best kunnen doen als er brand uitbreekt in een woning, noemt men voornamelijk '112 bellen' en 'vluchten/vluchtplan uitvoeren' (zie figuur 7). Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten noemen vaker dan mensen tijdens de 1-meting in de onderzoekswijken het 'vluchten/vluchtplan uitvoeren' en 'ramen en deuren sluiten'. Er is de respondenten ook gevraagd of ze naar buiten zouden vluchten als de vluchtroute vol staat met rook. Deelnemers aan de voorlichting geven minder vaak aan dit te doen (44%) dan mensen tijdens 0-meting (54%) en de 1-meting (53%) in de onderzoekswijken.

Figuur 7 Wat kunt u het best doen als er brand uitbreekt in uw woning?*

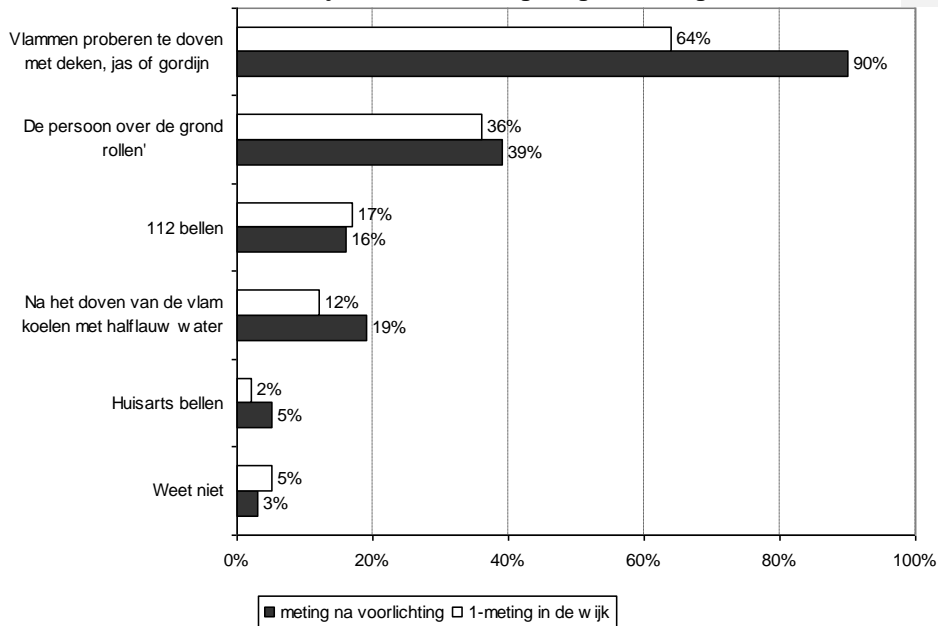

* deze vraag is alleen gesteld tijdens de meting na voorlichting en de 1-meting in de wijken

4.3.7 Kleding van personen in brand

Het doven met deken, jas of gordijn wordt door de deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten vaker genoemd.

Figuur 8 Wat doet u als bij iemand in uw omgeving de kleding in brand staat?*

* deze vraag is alleen gesteld tijdens de meting na voorlichting en de 1-meting in de wijken

Wanneer men wordt gevraagd wat men moet doen als bij iemand de kleding in brand staat, noemt men voornamelijk 'vlammen proberen te doven met deken, jas of gordijn' en 'de persoon over de grond rollen' (zie figuur 8). Het 'doven met deken, jas of gordijn' wordt door de deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten vaker genoemd dan door mensen tijdens de 1-meting in de onderzoekswijken.

4.4 Attitude

Deelnemers aan de voorlichting geven vaker aan dat ze meer geld aan brandveiligheid zouden besteden als ze burgemeester zouden zijn.

Aan mensen is gevraagd of hun eigen woning brandveilig is door de maatregelen die zij daarvoor treffen, en of ze dit uit kunnen drukken in een rapportcijfer. Het rapportcijfer dat deelnemers van de voorlichting geven voor de brandveiligheid van hun woning door eigen maatregelen (7,0) verschilt niet aantoonbaar aan het rapportcijfer dat mensen tijdens de 0-meting (6,7) en de 1-meting (6,6) in de wijken hier voor geven.

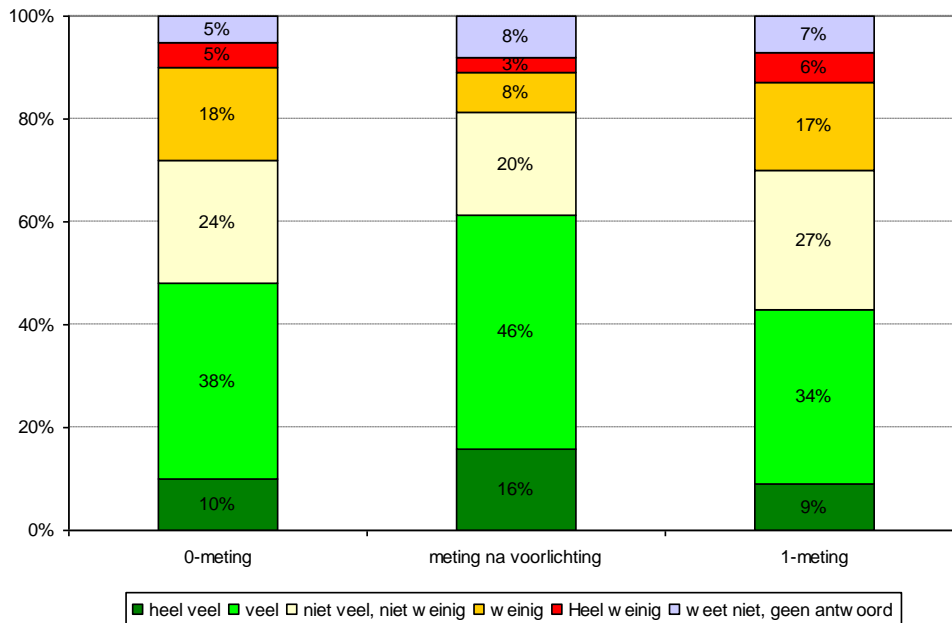
Daarnaast is mensen gevraagd of ze, als ze burgemeester zouden zijn, meer of minder geld aan brandveiligheid zouden besteden. Deelnemers aan de voorlichting geven vaker aan dat ze hier meer aan zouden besteden (77%) dan mensen in de 0-meting (57%) en 1-meting (54%).

4.5 Eigen effectiviteit

Deelnemers aan de voorlichting vinden vaker dat ze zelf iets kunnen doen om de brandveiligheid in hun woning te vergroten.

Onder eigen effectiviteit wordt de mate verstaan waarin mensen zichzelf in staat achten zelf iets aan een probleem of situatie te kunnen veranderen. Aan de respondenten is gevraagd hoeveel zij zelf kunnen doen om de brandveiligheid in hun woning te vergroten (zie figuur 9). Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomst geven vaker (62%) dan mensen tijdens de 0-meting (48%) en de 1-meting (43%) in de wijken aan zelf (heel) veel te kunnen doen aan de brandveiligheid in hun woning.

Figuur 9 Hoeveel kunt u zelf doen om de brandveiligheid in uw woning te vergroten?

4.6 Risicoperceptie

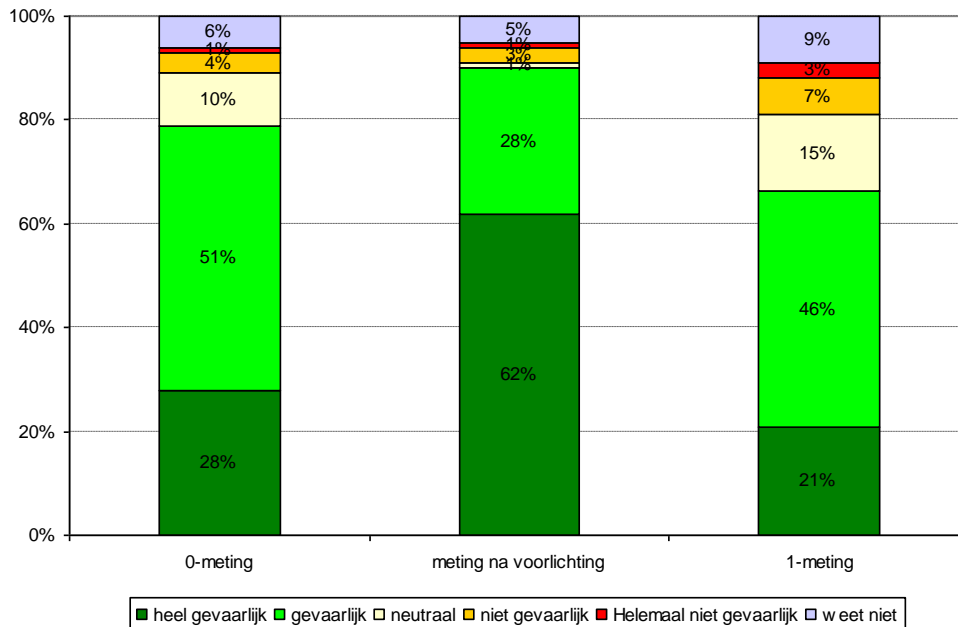
Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten schatten het brandgevaar van moe roken in bed, moe roken op de bank en een lamp in de buurt van een brandbaar oppervlak vaker in als 'heel gevaarlijk'

Om de risicoperceptie van mensen rond brandgevaarlijke situaties in de eigen woning in kaart te brengen, is hen gevraagd om het gevaar van verschillende situaties in te schatten. Aan rokers en huisgenoten van rokers is gevraagd hoe brandgevaarlijk het is om te roken wanneer men moe op de bank ligt en wanneer men moe in bed ligt. Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten schatten het brandgevaar van moe roken in bed of op de bank vaker in als 'heel gevaarlijk' dan mensen in de 0-meting en de 1-meting in de onderzoekswijken. Daarnaast valt ook een verschil op tussen de 0-meting en de 1-meting (dat dus niet toe te kennen is aan de voorlichting): in de 1-meting schatten mensen het risico van moe roken op de bank of in bed gemiddeld lager in dat tijdens de 0-meting.

Opmerking [M.M.L.13]:
waarom is er hier geen figuur van?

Aan de respondenten is ook gevraagd hoe gevaarlijk het is om een lamp neer te zetten wanneer deze het oppervlak zoals een kussen, bank of matras raakt (zie figuur 10). Ook hiervoor geldt dat deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomst dit vaker inschatten als 'heel gevaarlijk' dan mensen in de 0-meting en de 1-meting.

Figuur 10 Hoe brand gevaarlijk is het om een lamp neer te zetten wanneer deze het oppervlak zoals een kussen, bank of matras raakt?

4.7 Eigen verantwoordelijkheid

Van de deelnemers aan de voorlichting vindt 72% bewoners van een woning zichzelf hoofverantwoordelijk voor maatregelen voor brandveiligheid in hun eigen woning.

Als mensen wordt gevraagd wie volgens hen hoofverantwoordelijk is voor maatregelen voor brandveiligheid in hun woning, noemt het merendeel in alle metingen 'de bewoners zelf'. In de 0-meting is dit 65%, in de 1-meting 67% en in de meting onder deelnemers aan de voorlichting wat hoger, namelijk 72%. Dit ligt ver boven het percentage dat de verantwoordelijkheid toekent aan huurbazen en gemeenten (beiden gemiddeld rond de 10%).

4.8 Verschillen tussen voorlichtingsbijeenkomsten

Vanwege de beperkte behaalde steekproefomvang (n=79) is het niet mogelijk gedetailleerde uitspraken te doen over verschillen tussen de voorlichtingsbijeenkomsten. Wat betreft de eerder gestelde hypothesen over de grotere effectiviteit van voorlichting na brand in de eigen omgeving en voorlichting door de brandweer (van iemand in uniform) kunnen daarom geen harde uitspraken worden gedaan. Hieronder worden wel de opvallende (statistisch significante) verschillen beschreven. Op effectmaten die niet benoemd zijn, zijn geen verschillen geconstateerd.

4.8.1 Voorlichting na brand versus voorlichting zonder brand

Deelnemers aan voorlichting na brand weten gemiddeld meer oorzaken van brand te noemen, schatten het risico van een lamp bij een brandbaar oppervlak hoger in en zeggen ook minder vaak te zullen vluchten door een vluchtroute die vol staat met rook.

Kennis oorzaken

Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten na brand in de eigen omgeving kunnen gemiddeld wat meer oorzaken van brand noemen (3,3) dan de deelnemers aan voorlichtingsbijeenkomsten zonder brand (2,6).

Houding en risicoperceptie

Het rapportcijfer dat mensen geven aan de brandveiligheid van hun eigen huis ligt na de voorlichtingsbijeenkomsten zonder brand (7,2) gemiddeld wat hoger dan na de voorlichtingsbijeenkomsten na brand (6,9). Deelnemers aan voorlichting na brand schatten het risico van een lamp bij een brandbaar oppervlak hoger in (76% zegt 'heel gevaarlijk') dan deelnemers aan voorlichting zonder brand (52% zegt 'heel gevaarlijk'). Deelnemers aan een voorlichting na brand zouden ook minder vaak vluchten door een vluchtroute die vol staat met rook (27%) dan deelnemers aan voorlichting zonder brand (66%).

4.8.2 Voorlichting door BA versus voorlichting door NBS

Het opkomstpercentage bij voorlichting door BA ligt hoger dan bij voorlichting door NBS. Deelnemers aan een voorlichting door BA noemen vaker het plaatsen van een rookmelder als manier waarop ze zelf hun huis veiliger kunnen maken. Ook schatten zij het gevaar van een lamp bij een brandbaar oppervlak en het roken van een sigaret als men moe op de bank ligt hoger in.

Opkomst bijeenkomsten

Zoals we eerder hebben geconstateerd (tabel 3) ligt het opkomstpercentage bij de voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd door de brandweer wat hoger (5 à 6%) dan het opkomstpercentage bij de voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd door de NBS (1 à 2%).

Kennis maatregelen brandveilige woning

Over het algemeen verschilt de kennis over brandveilige wonen niet tussen deelnemers aan de voorlichting van de brandweer en deelnemers aan de voorlichting van de NBS. Wel noemen deelnemers aan een voorlichting van de brandweer de 'rookmelder plaatsen' (63%) als maatregel waarop mensen zelf hun huis veiliger kunnen maken vaker dan deelnemers aan een voorlichting van NBS (32%). Ook noemen deelnemers aan de voorlichting van de brandweer 'vaker '112 bellen' (70%) dan deelnemers aan de voorlichting van NBS (36%) als hen gevraagd wordt wat men het beste kan doen als er brand uitbreekt in de woning.

Opmerking [M.M.L.14]:
Boven BA hier weer de brandweer.

Risico-inschatting

Deelnemers aan de voorlichting van de brandweer schatten het gevaar van een lamp bij een brandbaar oppervlak hoger in dan deelnemers aan voorlichting van NBS (de brandweer: 69% 'heel gevaarlijk'; NBS 58% 'heel gevaarlijk'). Ook het gevaar van het roken van een sigaret als men moe op bed ligt schatten deelnemers aan voorlichtingsbijeenkomsten van de brandweer groter in (de brandweer: 88% 'heel gevaarlijk', NBS: 33% 'heel gevaarlijk'.)

5

Waardering en follow-up voorlichtingsbijeenkomsten

Van de deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten weten we een aantal achtergrondkenmerken (5.1). Verder is aan de deelnemers gevraagd hoe ze de bijeenkomsten beoordeelden (5.2), of ze naar aanleiding van de bijeenkomst maatregelen hebben genomen om de brandveiligheid in hun eigen huis te vergroten en of ze nog van plan zijn maatregelen te nemen naar aanleiding van de bijeenkomst (5.3). Ten slotte wordt beschreven of er verschillen zijn tussen de soorten voorlichtingsbijeenkomsten qua waardering en gedrags(intentie). Tabellen van deze onderzoeksresultaten per type voorlichtingsbijeenkomst zijn terug te vinden in bijlage 5.

5.1 Achtergrondkenmerken deelnemers

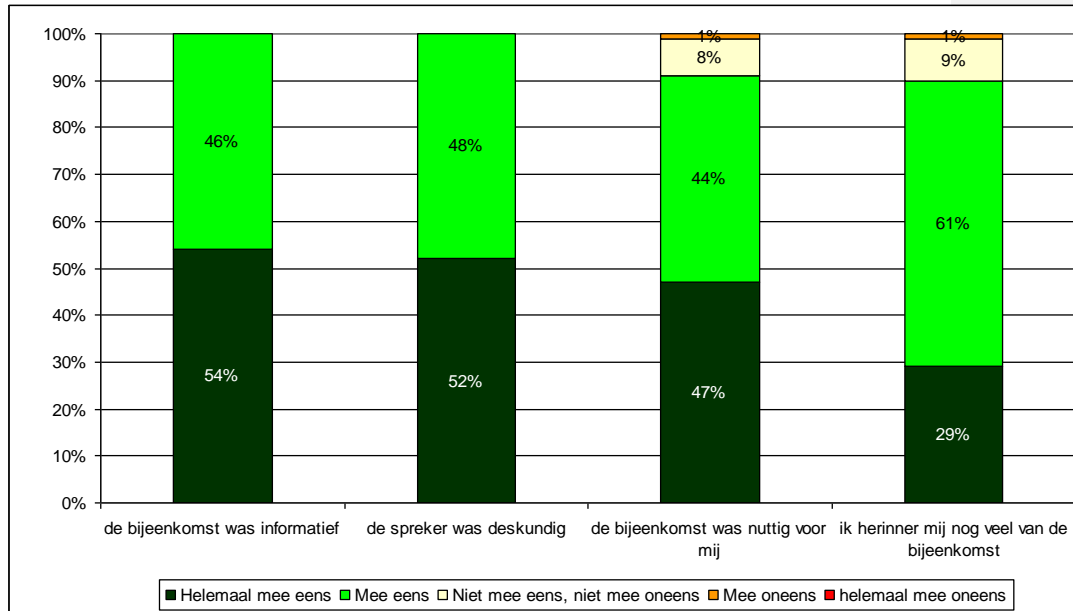
Bij de voorlichtingsbijeenkomsten komen iets meer vrouwen (57%) dan mannen (43%). Bijna alle deelnemers zijn ouder dan 20 jaar, met de grootste groep in de leeftijd van 40 tot en met 65 jaar (51%). Onder de deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten zijn relatief meer mensen met een Nederlandse achtergrond (76%) dan woonachtig in de onderzoekswijken. Van de deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten is 18% van Turkse of Marokkaanse afkomst. Het merendeel van de deelnemers (81%) woont in een huurhuis, dit ligt in lijn met de verhouding van koop- en huurwoningen in de onderzoekswijken.

5.2 Waardering voorlichtingsbijeenkomsten

Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten waarderen deze over het algemeen goed, ze beoordelen de bijeenkomst gemiddeld met het rapportcijfer 8. Ook de afzonderlijke aspecten van de bijeenkomst; de informatie, de spreker, en het nut, werden positief ervaren (figuur 1).

Opmerking [M.M.L.15]:
Moet 11 zijn

Figuur 11 Waardering voorlichtingsbijeenkomst door deelnemers

5.3 Gedrag(sintentie) naar aanleiding van de voorlichting

Ongeveer vier op de tien deelnemers (43%) geven aan naar aanleiding van de voorlichtingsbijeenkomst maatregelen te hebben genomen om de brandveiligheid in de eigen woning te verhogen. Het meest genoemd wordt het plaatsen van een rookmelder (33%) en het aanschaffen van een blusdeken of poederblusser (15%). Daarnaast wordt het opletten met kaarsen in huis relatief vaak genoemd (8%). Een vluchtplan is door weinig deelnemers gemaakt (1%).

Naast de maatregelen die al genomen zijn, geeft 54% aan naar aanleiding van de voorlichtingsbijeenkomst nog de intentie te hebben nog (meer) maatregelen te nemen om de brandveiligheid in de eigen woning te vergroten. Het gaat dan voornamelijk om de intentie een rookmelder te plaatsen (25%), een blusdeken of poederblusser aan te schaffen (16%) of een vluchtplan te maken (8%).

5.4 Verschillen tussen typen voorlichting

Voorlichting na brand versus voorlichting zonder brand

Hoewel de waardering van de voorlichtingsbijeenkomsten na brand in de eigen omgeving en de voorlichtingsbijeenkomsten zonder brand beiden positief is, zijn er een aantal verschillen (let op: het aantal waarnemingen is beperkt). Voorlichtingsbijeenkomsten zonder brand scoren gemiddeld hoger op 'informatief' en 'deskundig' dan de voorlichtingsbijeenkomsten na brand. Bij de voorlichtingen na brand is 43% van de respondenten het helemaal eens met de stelling 'de bijeenkomst was informatief', bij de bijeenkomsten zonder brand was dat 69%. Met de stelling 'de spreker was deskundig' was 36% van de deelnemers aan de voorlichting na brand het helemaal eens, van de deelnemers aan de

voorlichting zonder brand was dit 71%. Ook het rapportcijfer voor voorlichting zonder brand (8,2), ligt wat hoger dan het rapportcijfer voor voorlichting na brand (7,8). Er zijn geen verschillen gevonden op gedrag of gedrag(sintentie) naar aanleiding van voorlichtingen na brand versus voorlichtingen zonder brand.

NBS en de brandweer

Er is weinig verschil in de waardering van de voorlichting door NBS of de brandweer. Het enige verschil is dat deelnemers aan een bijeenkomst van de brandweer gemiddeld wat positievere scores op de stelling 'ik herinner mij nog veel van de bijeenkomst': van de deelnemers aan een voorlichtingsbijeenkomst van de brandweer geeft 37% aan het helemaal eens te zijn met deze stelling, van de deelnemers aan een voorlichtingsbijeenkomst van NBS is 12% het helemaal eens met de stelling. Er zijn geen verschillen vastgesteld in gedrag of gedragsintentie naar aanleiding van de voorlichting tussen de brandweer en NBS (let op: het aantal waarnemingen is dan ook beperkt).

6

Conclusies

In dit laatste hoofdstuk worden de belangrijkste inzichten uit het onderzoek weergegeven. Het onderzoek kent een aantal beperkingen. Door de geringe steekproefomvang van de meting na voorlichting, vanwege verschillen in achtergrondkenmerken tussen de metingen, en verschillen in achtergrondkenmerken tussen steekproef en onderzoekspopulatie, is het niet mogelijk geweest de verschillende hypothesen volledig te beantwoorden. Wel is het mogelijk om op basis van dit onderzoek een aantal algemene conclusies te trekken. Deze worden in dit hoofdstuk weergegeven.

Opkomst bij voorlichtingsbijeenkomsten lager dan verwacht

De opkomst bij de georganiseerde voorlichtingsbijeenkomsten van mei tot en met september 2010, was gemiddeld genomen lager dan van tevoren verwacht. Er werd ook een aantal bijeenkomsten afgeblazen omdat er geen of te weinig mensen op af kwamen. Bij deze lage opkomst kunnen seizoensgebonden factoren als de zomervakantie, het WK voetbal en de ramadan een rol hebben gespeeld. De opkomst bij voorlichting door de brandweer lag wel wat hoger (5 à 6% van de genodigden) dan bij voorlichting door de NBS (1% à 2% van de genodigden). Hieruit zouden we kunnen afleiden dat voorlichting door de brandweer meer aanspreekt bij bewoners dan voorlichting door de NBS. Er is geen verschil vastgesteld in de opkomst bij voorlichting na brand in de eigen omgeving en de opkomst bij voorlichting zonder brand in de omgeving. Tot slot kan worden geconcludeerd dat de huidige wijze van werving en voorlichting, ondanks de uitnodigingsbrieven in het Turks en Arabisch, nog onvoldoende opkomst genereert bij de allochtone bevolking. Het percentage deelnemers met een niet-Nederlandse culturele achtergrond is relatief laag geweest in vergelijking met het percentage niet-westerse allochtonen in het onderzoeksgebied. Bij de interpretatie van de resultaten moet hier rekening mee worden gehouden.

Opmerking [M.M.L.16]:
Benadrukken dat het een hypothese van ons bevestigt.

Waardering van de voorlichtingsbijeenkomsten is goed

De voorlichtingsbijeenkomsten worden goed beoordeeld, met gemiddeld het rapportcijfer 8. Ook afzonderlijke onderdelen van de voorlichting, zoals de sprekers en de informatie die wordt gegeven, worden positief gewaardeerd. Voor de brandweer was het geven van voorlichting over brandveilig wonen een nieuwe activiteit, de consultants van NBS doen dit standaard binnen hun functie. Uit de waardering van de voorlichtingsbijeenkomsten kan worden geconcludeerd dat de brandweer goed in staat is om voorlichting te geven, naar tevredenheid van de aanwezigen.

Opmerking [M.M.L.17]:
goed in staat is

Voorlichtingsbijeenkomsten hebben effect op kennis, houding en eigen effectiviteit

Deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten hebben meer kennis over de oorzaken van woningbrand en de preventieve maatregelen die zij kunnen nemen om brand te voorkomen, dan hun buurtgenoten die niet naar de voorlichtingsbijeenkomsten zijn geweest. Ook vinden deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten het belang van voorlichting over brandpreventie groter en vinden ze vaker dat ze zelf iets kunnen doen om de brandveiligheid in hun eigen huis te vergroten. Bij dit positieve effect moet wel de kanttekening worden gemaakt dat het mogelijk is dat deelnemers aan de voorlichtingsbijeenkomsten voorafgaand aan de bijeenkomst al hoger scoorden op de effectiviteitsmaten dan hun buurtgenoten. Een hoger interesse- of relevantieniveau kan immers juist ook een reden zijn om naar de voorlichtingsbijeenkomst te komen.

Voorlichting door de brandweer iets effectiever op kennis en risico-inschatting dan voorlichting door NBS

Hoewel de verschillen beperkt zijn en de steekproef aantallen laag, lijkt het erop dat de voorlichting door de brandweer op een aantal punten effectiever is dan voorlichting door NBS. Het betreft specifiek: de opkomst, de bekendheid met de rookmelder als preventieve maatregel en de risico-inschatting van een aantal brandgevaarlijke situaties.

Voorlichting na brand iets effectiever op kennis van oorzaken brand, waarderung wel wat lager dan voorlichting zonder brand

Voorlichtingsbijeenkomsten na brand in de eigen omgeving worden wat minder positief gewaardeerd dan voorlichtingsbijeenkomsten zonder brand. Hoewel ook hier de verschillen beperkt zijn en de steekproef aantallen laag, kunnen deelnemers aan een voorlichting na brand gemiddeld wel meer oorzaken van een woningbrand noemen dan deelnemers aan een voorlichting zonder brand. Ook schatten zij hun eigen huis minder brandveilig in en schatten zij bepaalde risicovolle situaties hoger in.

Vervolgonderzoek zou meer inzicht kunnen verschaffen in effectiviteit verschillen tussen verschillende vormen van voorlichting

De in de onderzoeksopzet gestelde minimale aantallen respondenten per onderzoeksconditie werden tijdens dit onderzoek niet gehaald. Om met grotere zekerheid uitspraken te kunnen doen over de opgestelde hypothesen en over de effectiviteit van de interventie bij deze specifieke doelgroep (allochtone inwoners), is het aan te bevelen verder onderzoek te verrichten naar de verschillen tussen voorlichtingsbijeenkomsten, met name het verschil tussen voorlichting na brand in de eigen omgeving en voorlichting zonder brand in de eigen omgeving.

Uit het huidige onderzoek komt als aanbeveling voor vervolgonderzoek naar voren dat een substantieel langere looptijd van het onderzoek nodig is dan nu het geval was (februari t/m oktober 2010). Bij de 0-meting en 1-meting is het wenselijk het veldwerk te spreiden over een periode die de mogelijkheid biedt tussentijds te monitoren en zo nodig bij te sturen op een goede verdeling van de steekproef op

achtergrondkenmerken als culturele achtergrond, wijk en geslacht. Het veldwerk zou dan niet één of twee dagen, maar minimaal een week moeten beslaan, waarin bij voorkeur gewerkt wordt met een vaste groep ervaren enquêteurs. Bij de meting na de voorlichting biedt een langere looptijd de mogelijkheid grotere aantallen respondenten per onderzoeksconditie te verzamelen, waardoor een meer solide basis voor analyses wordt gevormd.

Bijlage 1 Vragenlijst 0-meting in de onderzoekswijken

In opdracht van de brandweer Amsterdam-Amstelland voeren wij als studenten van de Vrije Universiteit Amsterdam een onderzoek uit naar brandveiligheid. Zou ik daarvoor een aantal vragen mogen stellen, dit duurt ongeveer 5 minuten?

De vragenlijst bestaat uit verschillende delen: kennis over brand en brandontwikkeling, brandveilig gedrag, en uw mening over investeringen in brandveiligheid door de overheid.

Selectievraag, deze vraag alleen stellen indien mensen op straat/markt worden ondervraagd.

Woont u in deze buurt?

- Ja, wat is uw postcode (4 cijfers, 2 letters)
- Nee, in een andere buurt, namelijk:

Kennis en attitude over brand

1. Is uw woning 'brandveilig' door de maatregelen die u daarvoor treft? Welk rapport cijfer zou u daarvoor willen geven?

<Een 1 staat voor heel onveilig en een 10 staat voor heel veilig>

-
- Weet ik niet

2. Hoeveel kunt u zelf doen om de brandveiligheid in uw woning te vergroten?

- Heel weinig
- Weinig
- Niet veel, niet weinig
- Veel
- Heel veel

- Weet niet, geen antwoord

3. Acht u de kans op brand groter of kleiner dan de kans dat u getroffen wordt door een ...

	Veel groot	Groter	Niet groter, niet kleiner	Klein	Veel kleiner	Weet niet
Verkeersongeval						
Overstroming						
Terroristische aanslag						
Overval						

4. Waardoor kan, volgens u, brand in een woning ontstaan?

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

<probeer in ieder geval 1 keer door te vragen: 'kunt u nog meer oorzaken noemen?'>

- Kaarsen (bijv. in combinatie met brandbare vloeistof of oppervlakken)
- Koken (bijv. vlam in de pan.)
- Kortsluiting apparaten (bijv. wasdroger)
- Lampen (bijv. in combinatie met brandbare vloeistof of oppervlakken)
- Sigaretten (bijv. in combinatie met brandbare vloeistof of oppervlakken)
- Stand-by stand apparaten
- Onoplettendheid algemeen
- Onveilig gedrag kinderen (bijv. spelen met lucifers of brandbare vloeistof)
- Verlengsnoeren (bijv. niet helemaal uitgerold of te veel aangesloten op 1 stekkerdoos)
- Anders, namelijk
.....
- Weet ik niet

Brandveilig gebruik en voorbereiding

5. Welke maatregelen kunnen mensen nemen om de brandveiligheid in hun eigen woning te vergroten?

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

<probeer in ieder geval 1 keer door te vragen: 'kunt u nog meer maatregelen noemen?'>

Per ingevuld antwoord: vraag dan **doet u dit 'altijd', 'meestal', 'soms' of 'niet'?** en omcirkel het antwoord.

- Geen apparaten op stand-by zetten altijd, meestal, soms of niet

8. Waar moet u op letten als u een verlengsnoer gebruikt?

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

Per ingevuld antwoord: vraag dan **doet u dit 'altijd', 'meestal', 'soms' of 'niet'?** en omcirkel het antwoord.

- Geen verlengsnoer aan andere verlengsnoer koppelen altijd, meestal, soms of niet
- Geen spullen op de verlengsnoer plaatsen altijd, meestal, soms of niet
- Overbelasting voorkomen altijd, meestal, soms of niet
- Anders, nl altijd, meestal, soms of niet
- Weet niet

9. Wat moet u doen als u een 'vlam in de pan' heeft? Dit is als een pan met hete olie of vet vlam vat.

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

- Blussen met water
- Afdekken met blusdeken
- Afdekken met deksel
- Hittebron uitdoen
- Afzuigkap uitdoen
- Vluchten
- Brandweer bellen

- Anders, nl
- Weet niet

10. Wat doet u als er brand is en de vluchtroute naar buiten staat vol met rook?

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

- Ik doe de deur dicht en blijf binnen wachten op hulp
- Ik vlucht zo snel mogelijk naar buiten, door de rook heen
- Anders namelijk
.....
.....
- Weet niet

11. Rookt u of één van uw huisgenoten?

- Nee → ga naar vraag 13
- Soms
- Ja

12a. Hoe 'brand' gevaarlijk is het volgens u om te roken wanneer u moe op de bank ligt?

- Helemaal niet gevaarlijk
- Niet gevaarlijk
- Neutraal
- Gevaarlijk
- Heel gevaarlijk

- Weet niet, geen antwoord

12b. Hoe 'brand' gevaarlijk is het volgens u om te roken wanneer u moe in bed ligt?

- Helemaal niet gevaarlijk
- Niet gevaarlijk
- Neutraal
- Gevaarlijk
- Heel gevaarlijk

- Weet niet, geen antwoord

13. Hoe 'brand' gevaarlijk is het volgens u om een lamp neer te zetten wanneer deze het oppervlak zoals een kussen, bank of matras raakt?

- Helemaal niet gevaarlijk
- Niet gevaarlijk
- Neutraal
- Gevaarlijk
- Heel gevaarlijk

- Weet niet, geen antwoord

14. Heeft u wel eens voorlichting gehad over brandveiligheid?

- Ja
- Nee
- Weet ik niet

U krijgt nu van ons wat feiten over slachtoffers bij woningbranden.

- **Er vallen in Nederland ongeveer 60 slachtoffers bij brand per jaar**
- **De meest voorkomende brandoorzaken zijn roken in bed, kortsluiting van elektronische apparatuur en kaarsen.**
- **Meer dan de helft van de doden bij woningbrand overlijdt in de kamer waar de brand uitbrak en kon dus niet vluchten.**
- **De meeste doden bij brand waren al binnen enkele minuten overleden dus ruim voordat de brandweer ter plaatse was.**

- Levens worden dus gered door brandveilig leven (zoals niet roken in bed) en door vaste voorzieningen in huis zoals rookmelders en sprinklers.

15. Wie is naar uw mening hoofdverantwoordelijk voor maatregelen voor brandveiligheid in uw woning?

- Gemeente
- Brandweer
- Politie
- Bewoners zelf
- Huurbaas
- Rijksoverheid
- Niemand
- Anders, namelijk.....
- Weet niet

16. Bent u naar aanleiding van deze enquête van plan zelf maatregelen te nemen om de brandveiligheid in uw woning te vergroten?

- Ja, zeker wel
- Ja, misschien wel
- Nee

De volgende vragen gaan over de besteding van belastinggeld aan brandveiligheid.

17. Zou u als u burgemeester was, extra geld aan brandveiligheid willen besteden (ook als dit ten koste gaat van geld voor andere onderwerpen) of juist minder?

- Meer
- Minder
- Weet niet

18. Als u de baas van de brandweer was, waaraan zou u meer of minder geld besteden binnen uw budget?

	Meer geld naar	Minder geld naar
Voorlichting over brandveiligheid	☐	☐
Gratis rookmelders in iedere woning	☐	☐
Snellere brandweer	☐	☐
Anders, namelijk.....	☐	☐

Dit is het eind van de vragenlijst. Hartelijk dank voor uw medewerking!

Profiel van de respondent

<door enquêteur aan te kruisen: niet bevragen>

Geslacht	Leeftijd (ongeveer)	Culturele achtergrond
☐ man	☐ jonger dan 20	☐ Nederlands
☐ vrouw	☐ 20 - 39 jaar	☐ Turks of Marokkaans
	☐ 40 - 64 jaar	☐ Surinaams of Antilliaans
	☐ 65+	☐ Afrikaans
		☐ Oost-Europees
		☐ Aziatisch
		☐ Overige

Bijlage 2 Vragenlijst na voorlichtingsbijeenkomst

Intro:

<Eerst de juiste persoon identificeren: vraag naar de persoon die bij de voorlichtingsbijeenkomst was (naam is bekend)>

Goedemorgen/ -middag. Ongeveer 2 maanden geleden bent u bij een voorlichting geweest over **brandveilig wonen** van ... <de brandweer Amsterdam-Amstelland of de Nationale Brandwonden Stichting>. Ik zou u hier graag wat vragen over willen stellen. Het onderzoek zal ongeveer tien minuten duren.

In dit onderzoek gaat het om uw mening. Er zijn dus geen goede of foute antwoorden.

Interviewer vult zelf in (is al bekend):

Datum interview	
Straat en huisnummer	
Postcode	
Datum bezochte voorlichtingsbijeenkomst	
Voorlichtingsbijeenkomst van NBS of van BA bezocht? (omcirkel)	NBS / BA

1. Ik zou graag willen weten wat u van de bijeenkomst vond. Kunt u de bijeenkomst een rapportcijfer geven die uw waardering uitdrukt? (0-10)?

Rapportcijfer: ...

2. Ik ga u een aantal stellingen voorleggen over de bijeenkomst. Wilt u zeggen in hoeverre u het met die stelling eens bent? <vragen op 5-puntsschaal per aspect>

	Helemaal mee eens	Mee eens	Niet mee eens, niet mee oneens	Niet mee eens	Helemaal niet mee eens	Weet ik niet (meer)
De bijeenkomst was informatief						
De spreker was deskundig						
De bijeenkomst was nuttig voor mij						
Ik herinner mij nog veel van de bijeenkomst						

3. Heeft u naar aanleiding van de voorlichtingsbijeenkomst over brandveilig wonen maatregelen genomen in uw eigen woning? <open vraag, kruis juist antwoord aan>
 < vraag minstens 1 keer door: heeft u nog andere dingen gedaan?>

Nee

Ja, namelijk:

- Geen apparaten meer op stand-by zetten
- Beter opletten met gebruik kaarsen
- Beter opletten met gebruik verlengsnoeren
- Beter opletten met lampen / verlichting
- Beter opletten met roken/sigaretten in huis
- Beter opletten op de kinderen
- Beter opletten algemeen
- Stoffilter van de wasdroger legen
- Vluchtige stoffen alleen buitenshuis gebruiken
- Apparatuur alleen aanzetten als ik in de buurt bent
- Apparatuur schoon houden van stof en en vuil (bijv. frituurpan, stofzuiger, afzuigkap)

- Controle van gas, electra etc.
- Vluchtplan maken
- Aanschaffen blusdeken of poederblusser
- Plaatsen van een melder
- Anders, namelijk

4. Bent u van plan naar aanleiding van de voorlichtingsbijeenkomst over brandveilig wonen in de komende drie maanden nog maatregelen te nemen in uw eigen woning?

<open vraag, kruis juist antwoord aan>

< vraag minstens 1 keer door: zijn er nog andere dingen die u wilt gaan doen?>

- Nee

Ja, namelijk:

- Geen apparaten meer op stand-by zetten
- Beter opletten met gebruik kaarsen
- Beter opletten met gebruik verlengsnoeren
- Beter opletten met lampen / verlichting
- Beter opletten met roken/sigaretten in huis
- Beter opletten op de kinderen
- Beter opletten algemeen
- Stoffilter van de wasdroger legen
- Vluchtige stoffen alleen buitenshuis gebruiken
- Apparatuur alleen aanzetten als ik in de buurt bent
- Apparatuur schoon houden van stof en en vuil (bijv. frituurpan, stofzuiger, afzuigkap)
- Controle van gas, electra etc.
- Vluchtplan maken
- Aanschaffen blusdeken of poederblusser
- Plaatsen van een melder
- Anders, namelijk

Dan wil ik u nu een aantal algemene vragen stellen.

5. Is uw woning 'brandveilig' door de maatregelen die u daarvoor treft? Welk rapport cijfer zou u daarvoor willen geven?

<Een 1 staat voor heel onveilig en een 10 staat voor heel veilig>

-
- Weet ik niet

6. Hoeveel kunt u zelf doen om de brandveiligheid in uw woning te vergroten?

- Heel weinig
- Weinig
- Niet veel, niet weinig
- Veel
- Heel veel

- Weet niet, geen antwoord

7. Waardoor kan, volgens u, brand in een woning ontstaan?

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

<probeer in ieder geval 1 keer door te vragen: 'kunt u nog meer oorzaken noemen?'>

- Kaarsen (bijv. in combinatie met brandbare vloeistof of oppervlakken)
- Koken (bijv. vlam in de pan.)
- Kortsluiting apparaten (bijv. wasdroger)
- Lampen (bijv. in combinatie met brandbare vloeistof of oppervlakken)
- Sigaretten (bijv. in combinatie met brandbare vloeistof of oppervlakken)
- Stand-by stand apparaten
- Onoplettendheid algemeen
- Onveilig gedrag kinderen (bijv. spelen met lucifers of brandbare vloeistof)
- Verlengsnoeren (bijv. niet helemaal uitgerold of te veel aangesloten op 1 stekkerdoos)
- Vluchtige huishoudelijke stoffen (bijv. brandspiritus)
- Gas/ gaslek
- Kachel/ CV
- Elektriciteit

- Anders, namelijk
.....
- Weet ik niet

8. Welke maatregelen kunnen mensen nemen om de brandveiligheid in hun eigen woning te vergroten?

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

<probeer in ieder geval 1 keer door te vragen: 'kunt u nog meer maatregelen noemen?'>

Per ingevuld antwoord: vraag dan **doet u dit 'altijd', 'meestal', 'soms' of 'niet'?** en omcirkel het antwoord.

- Geen apparaten op stand-by zetten
niet
- Opletten met gebruik kaarsen
niet
- Opletten met gebruik verlengsnoeren
niet
- Opletten met lampen / verlichting
niet
- Opletten met roken/sigaretten in huis
niet
- Opletten op de kinderen
niet
- Opletten algemeen
niet
- Stoffilter van de wasdroger legen
niet
- Vluchtige stoffen alleen buitenshuis gebruiken
niet
- Apparatuur alleen aanzetten als ze in de
buurt zijn
- Apparatuur schoon houden van stof en
en vuil (bijv. frituurpan, stofzuiger, afzuigkap)
niet
- Regelmatige controle van gas, elektra etc.
niet
- Vluchtplan maken
- Aanschaffen blusdeken of poederblusser
- Plaatsen van een melder
- Anders, namelijk.....
niet
- Geen maatregelen

9. Heeft u een rookmelder in uw woning?

- Ja **door naar vraag 12**
- Nee **door naar vraag 10**

<indien men geen rookmelder heeft>

10. Weet u waar u een rookmelder kunt kopen?

- Ja, namelijk
- Nee

<indien men geen rookmelder heeft>

11. Waar in de woning kan een rookmelder het best worden opgehangen?

-

- Weet ik niet

12. Kunt u drie dingen noemen waar u aan moet denken bij het maken van een vluchtplan voor uw woning?

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk

<Probeer in ieder geval 1 keer door te vragen: 'kunt u nog meer noemen?'

- welke uitgangen er zijn om te vluchten
- waar de huissleutels neergelegd worden
- wie de kinderen helpt
- wat de ontmoetingsplaats buitenshuis is
- anders, namelijk ...
- Weet ik niet

13. Waar moet u op letten als u kaarsen brandt?

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

Per ingevuld antwoord: vraag dan **doet u dit 'altijd', 'meestal', 'soms' of 'niet'?** en omcirkel het antwoord.?

- Niet onbeheerd laten staan altijd, meestal,
soms of niet
- Niet in de buurt van brandbare spullen altijd, meestal,
soms of niet
- Niet op een kunststof / brandbare ondergrond plaatsen altijd, meestal,
soms of niet
- Zo plaatsen dat ze niet makkelijk om kunnen vallen altijd, meestal,
soms of niet
- Kinderen uit de buurt houden altijd, meestal,
soms of niet
- Op tijd uitmaken altijd, meestal,
soms of niet
- Anders, nl altijd, meestal,
soms of niet
- Weet niet

14. Waar moet u op letten als u een verlengsnoer gebruikt?

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

Per ingevuld antwoord: vraag dan **doet u dit 'altijd', 'meestal', 'soms' of 'niet'?** en omcirkel het antwoord.

- Geen verlengsnoer aan andere verlengsnoer koppelen altijd, meestal,
soms of niet
- Geen spullen op de verlengsnoer plaatsen altijd, meestal,
soms of niet

- Overbelasting voorkomen altijd, meestal,
soms of niet
- Altijd helemaal uitrollen altijd, meestal,
soms of niet
- Stofnesten in de buurt verwijderen altijd, meestal,
soms of niet
- Anders, nl altijd, meestal,
soms of niet
- Weet niet

15. Wat moet u doen als u een 'vlam in de pan' heeft? Dit is als een pan met hete olie of vet vlam vat.

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

- Blussen met water
- Afdekken met blusdeken
- Afdekken met deksel
- Hittebron uitdoen
- Afzuigkap uitdoen
- Vluchten
- Brandweer bellen
- Anders, nl
- Weet niet

16. Wat kunt u het best doen u als er brand uitbreekt in uw woning?

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

<vraag in ieder geval 1 keer door: wat zou u nog meer kunnen doen>

- 112 bellen
- Rustig blijven
- Ramen/ deuren sluiten
- Vluchten/vluchtplan uitvoeren
- zelf blussen
- Anders, nl
- Weet niet

17. Wat doet u als er brand is en de vluchtroute naar buiten staat vol met rook?

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

- Ik doe de deur dicht en blijf binnen wachten op hulp
- Ik vlucht zo snel mogelijk naar buiten, door de rook heen

- Anders namelijk

.....

.....

- Weet niet

18. Rookt u of één van uw huisgenoten?

- Nee → *ga naar vraag 20*
- Soms
- Ja

19a. Hoe 'brand' gevaarlijk is het volgens u om te roken wanneer u moe op de bank ligt?

- Helemaal niet gevaarlijk
- Niet gevaarlijk
- Neutraal
- Gevaarlijk
- Heel gevaarlijk

- Weet niet, geen antwoord

19b. Hoe 'brand' gevaarlijk is het volgens u om te roken wanneer u moe in bed ligt?

- Helemaal niet gevaarlijk
- Niet gevaarlijk
- Neutraal
- Gevaarlijk
- Heel gevaarlijk

- Weet niet, geen antwoord

20. Hoe 'brand' gevaarlijk is het volgens u om een lamp neer te zetten wanneer deze het oppervlak zoals een kussen, bank of matras raakt?

- Helemaal niet gevaarlijk
- Niet gevaarlijk
- Neutraal
- Gevaarlijk
- Heel gevaarlijk

- Weet niet, geen antwoord

21. Wat kunt u het beste doen als bij iemand in uw omgeving de kleding in brand staat?

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk >

<vraag in ieder geval 1 keer door: 'wat kunt u daarna doen?' of 'wat kunt u nog meer doen? '>

- De persoon over de grond rollen'
- Vlammen proberen te doven met deken, jas of gordijn
- Na het doven van de vlam koelen met half lauwwater
- Huisarts bellen
- 112 bellen

- Anders namelijk
.....
- Weet niet

22. Wie is naar uw mening hoofverantwoordelijk voor maatregelen voor brandveiligheid in uw woning?

- Gemeente
- Brandweer
- Politie
- Bewoners zelf
- Huurbaas
- Rijksoverheid
- Niemand
- Anders, namelijk.....
- Weet niet

23. Zou u als u burgemeester was, extra geld aan brandveiligheid willen besteden (ook als dit ten koste gaat van geld voor andere onderwerpen) of juist minder?

- Meer
- Minder
- Weet niet

24a. Heeft u zelf wel eens brand in uw woning gehad?

- Ja, in de afgelopen twee maanden
- Ja, in het afgelopen jaar
- Ja, meer dan een jaar geleden
- Nee
- Weet ik niet

24b. Is bij u in de buurt wel eens brand in een woning geweest?

- Ja, in de afgelopen twee maanden
- Ja, in het afgelopen jaar
- Ja, meer dan een jaar geleden
- Nee naar vraag 26
- Weet ik niet naar vraag 26

<als mensen bij vraag 24a of vraag 24b aangeven ervaring te hebben met woningbrand>

25. Bent u na deze ervaring met woningbrand angstiger geworden voor brand in uw eigen woning dan voor deze ervaring?

- Ja, zeker wel
- Ja, een beetje
- Nee, is het zelfde gebleven als daarvoor
- Weet ik niet (meer)

26. Ten slotte nog een algemene vraag. Woont u in een huurhuis of in een koophuis?

<interviewer kruist aan>

- huurhuis
- koophuis

27. Heeft u dit jaar nog op een andere manier iets gezien of gehoord over brandveilig wonen? Bijvoorbeeld op de radio, op de televisie of in kranten of tijdschriften?

- Ja, namelijk ...
- Nee

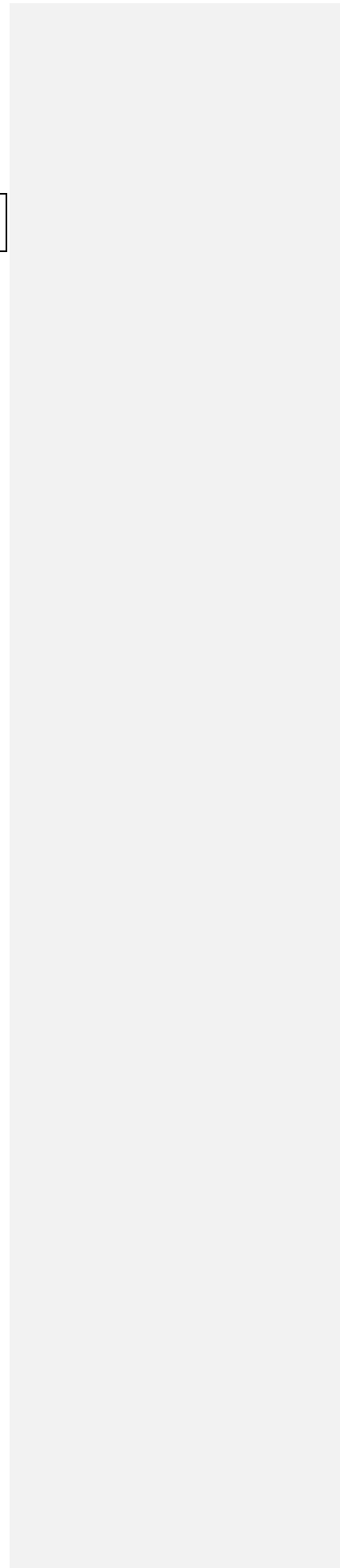
Profiel van de respondent

<door enquêteur aan te kruisen: niet bevragen>

Geslacht	Leeftijd (ongeveer)	Culturele achtergrond
☐ man	☐ jonger dan 20	☐ Nederlands
☐ vrouw	☐ 20 - 39 jaar	☐ Turks of Marokkaans
	☐ 40 - 64 jaar	☐ Surinaams of Antilliaans
	☐ 65+	☐ Afrikaans
		☐ Oost-Europees

		☐ Aziatisch ☐ Overige
--	--	--

Dit is het eind van de vragenlijst. Hartelijk dank voor uw medewerking!

Bijlage 3 Vragenlijst 1-meting in de onderzoekswijken

Intro

Goedemorgen/ -middag/ - avond. In opdracht van de brandweer Amsterdam-Amstelland voeren wij een onderzoek uit naar brandveiligheid. Zou ik daarvoor een aantal vragen mogen stellen, dit duurt ongeveer 5 minuten?

De vragenlijst bestaat uit verschillende delen: kennis over brand en brandontwikkeling, brandveilig gedrag, en uw mening over investeringen in brandveiligheid door de overheid.

Selectievraag, deze vraag alleen stellen indien mensen op straat/markt worden ondervraagd.

Woont u in deze buurt?

- Ja, wat is uw postcode (4 cijfers, 2 letters)
- Nee, in een andere buurt, namelijk:

Kennis en attitude over brand

1. Is uw woning 'brandveilig' door de maatregelen die u daarvoor treft? Welk rapport cijfer zou u daarvoor willen geven?

<Een 1 staat voor heel onveilig en een 10 staat voor heel veilig>

-
- Weet ik niet

2. Hoeveel kunt u zelf doen om de brandveiligheid in uw woning te vergroten?

- Heel weinig
- Weinig
- Niet veel, niet weinig
- Veel
- Heel veel

- Weet niet, geen antwoord

3. Waardoor kan, volgens u, brand in een woning ontstaan?

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

<probeer in ieder geval 1 keer door te vragen: 'kunt u nog meer oorzaken noemen?'>

- Kaarsen (bijv. in combinatie met brandbare vloeistof of oppervlakken)
 - Koken (bijv. vlam in de pan.)
 - Kortsluiting apparaten (bijv. wasdroger)
 - Lampen (bijv. in combinatie met brandbare vloeistof of oppervlakken)
 - Sigaretten (bijv. in combinatie met brandbare vloeistof of oppervlakken)
 - Stand-by stand apparaten
 - Onoplettendheid algemeen
 - Onveilig gedrag kinderen (bijv. spelen met lucifers of brandbare vloeistof)
 - Verlengsnoeren (bijv. niet helemaal uitgerold of te veel aangesloten op 1 stekkerdoos)
 - Vluchtige huishoudelijke stoffen (bijv. brandspiritus)
 - Gas/ gaslek
 - Kachel/ CV
 - Elektriciteit
- Anders, namelijk

- Weet ik niet

Brandveilig gebruik en voorbereiding

4. Welke maatregelen kunnen mensen nemen om de brandveiligheid in hun eigen woning te vergroten?

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

<probeer in ieder geval 1 keer door te vragen: 'kunt u nog meer maatregelen noemen?'>

Per ingevuld antwoord: vraag dan **doet u dit 'altijd', 'meestal', 'soms' of 'niet'?** en omcirkel het antwoord.

○ Geen apparaten op stand-by zetten
niet	altijd, meestal, soms of
○ Opletten met gebruik kaarsen
niet	altijd, meestal, soms of
○ Opletten met gebruik verlengsnoeren
niet	altijd, meestal, soms of
○ Opletten met lampen / verlichting
niet	altijd, meestal, soms of
○ Opletten met roken/sigaretten in huis
niet	altijd, meestal, soms of
○ Opletten op de kinderen
niet	altijd, meestal, soms of

- Opletten algemeen altijd, meestal, soms of niet
- Stoffilter van de wasdroger legen altijd, meestal, soms of niet
- Vluchtige stoffen alleen buitenshuis gebruiken altijd, meestal, soms of niet
- Apparatuur alleen aanzetten als ze in de buurt zijn altijd, meestal, soms of niet
- Apparatuur schoon houden van stof en vuil (bijv. frituurpan, stofzuiger, afzuigkap) altijd, meestal, soms of niet
- Regelmatige controle van gas, elektra etc. altijd, meestal, soms of niet
- Vluchtplan maken
- Aanschaffen blusdeken of poederblusser
- Plaatsen van een melder
- Anders, namelijk..... altijd, meestal, soms of niet
- Geen maatregelen

5. Heeft u een rookmelder in uw woning?

- Ja door naar vraag 13
- Nee door naar vraag 11

<indien men geen rookmelder heeft>

6. Weet u waar u een rookmelder kunt kopen?

- Ja, namelijk
- Nee

<indien men geen rookmelder heeft>

7. Waar in de woning kan een rookmelder het best worden opgehangen?

-
- Weet ik niet

8. Kunt u drie dingen noemen waar u aan moet denken bij het maken van een vluchtplan voor uw woning?

<open vraag: aankruizen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk

<Probeer in ieder geval 1 keer door te vragen: 'kunt u nog meer noemen?>

- welke uitgangen er zijn om te vluchten
- waar de huissleutels neergelegd worden
- wie de kinderen helpt
- wat de ontmoetingsplaats buitenshuis is

Opmerking [M.M.L.18]:
8

Opmerking [M.M.L.19]:
6

- anders, namelijk ...
- Weet ik niet

9. Waar moet u op letten als u kaarsen brandt?

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

Per ingevuld antwoord: vraag dan **doet u dit 'altijd', 'meestal', 'soms' of 'niet'?** en omcirkel het antwoord.?

- Niet onbeheerd laten staan altijd, meestal,
soms of niet
- Niet in de buurt van brandbare spullen altijd, meestal,
soms of niet
- Niet op een kunststof / brandbare ondergrond plaatsen altijd, meestal,
soms of niet
- Zo plaatsen dat ze niet makkelijk om kunnen vallen altijd, meestal,
soms of niet
- Kinderen uit de buurt houden altijd, meestal,
soms of niet
- Op tijd uitmaken altijd, meestal,
soms of niet
- Anders, nl altijd, meestal,
soms of niet
- Weet niet

10. Waar moet u op letten als u een verlengsnoer gebruikt?

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

Per ingevuld antwoord: vraag dan **doet u dit 'altijd', 'meestal', 'soms' of 'niet'?** en omcirkel het antwoord.

- Geen verlengsnoer aan andere verlengsnoer koppelen altijd, meestal,
soms of niet
- Geen spullen op de verlengsnoer plaatsen altijd, meestal,
soms of niet
- Overbelasting voorkomen altijd, meestal,
soms of niet
- Altijd helemaal uitrollen altijd, meestal,
soms of niet
- Stofnesten in de buurt verwijderen altijd, meestal,
soms of niet
- Anders, nl altijd, meestal,
soms of niet
- Weet niet

11. Wat moet u doen als u een 'vlam in de pan' heeft? Dit is als een pan met hete olie of vet vlam vat.

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

- Blussen met water
- Afdekken met blusdeken
- Afdekken met deksel
- Hittebron uitdoen
- Afzuigkap uitdoen
- Vluchten
- Brandweer bellen

- Anders, nl
- Weet niet

12. Wat kunt u het best doen u als er brand uitbreekt in uw woning?

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

<vraag in ieder geval 1 keer door: wat zou u nog meer kunnen doen>

- 112 bellen
- Rustig blijven
- Ramen/ deuren sluiten
- Vluchten/ vluchtplan uitvoeren
- zelf blussen
- Anders, nl
- Weet niet

13. Wat doet u als er brand is en de vluchtroute naar buiten staat vol met rook?

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

- Ik doe de deur dicht en blijf binnen wachten op hulp
- Ik vlucht zo snel mogelijk naar buiten, door de rook heen
- Anders namelijk
.....
.....
- Weet niet

14. Rookt u of één van uw huisgenoten?

- Nee → ga naar vraag 17
- Soms
- Ja

15. Hoe 'brand' gevaarlijk is het volgens u om te roken wanneer u moe op de bank ligt?

- Helemaal niet gevaarlijk
- Niet gevaarlijk
- Neutraal
- Gevaarlijk
- Heel gevaarlijk

- Weet niet, geen antwoord

16. Hoe 'brand' gevaarlijk is het volgens u om te roken wanneer u moe in bed ligt?

- Helemaal niet gevaarlijk
- Niet gevaarlijk
- Neutraal
- Gevaarlijk
- Heel gevaarlijk

- Weet niet, geen antwoord

17. Hoe 'brand' gevaarlijk is het volgens u om een lamp neer te zetten wanneer deze het oppervlak zoals een kussen, bank of matras raakt?

- Helemaal niet gevaarlijk
- Niet gevaarlijk
- Neutraal
- Gevaarlijk
- Heel gevaarlijk

- Weet niet, geen antwoord

18. Wat kunt u het beste doen als bij iemand in uw omgeving de kleding in brand staat?

<open vraag: aankruisen als respondent het noemt, meerdere antwoorden mogelijk>

<vraag in ieder geval 1 keer door: 'wat kunt u daarna doen?' of 'wat kunt u nog meer doen?>

- De persoon over de grond rollen'
- Vlammen proberen te doven met deken, jas of gordijn
- Na het doven van de vlam koelen met half lauwwater
- Huisarts bellen
- 112 bellen
- Anders namelijk
.....
- Weet niet

19. Wie is naar uw mening hoofverantwoordelijk voor maatregelen voor brandveiligheid in uw woning?

- Gemeente
- Brandweer
- Politie
- Bewoners zelf
- Huurbaas
- Rijksoverheid
- Niemand
- Anders, namelijk.....
- Weet niet

20. Zou u als u burgemeester was, extra geld aan brandveiligheid willen besteden (ook als dit ten koste gaat van geld voor andere onderwerpen) of juist minder?

- Meer
- Minder
- Weet niet

21a. Heeft u zelf wel eens brand in uw woning gehad?

- Ja, in de afgelopen twee maanden
- Ja, in het afgelopen jaar
- Ja, meer dan een jaar geleden
- Nee
- Weet ik niet

21b. Is bij u in de buurt wel eens brand in een woning geweest?

- Ja, in de afgelopen twee maanden
- Ja, in het afgelopen jaar
- Ja, meer dan een jaar geleden
- Nee
- Weet ik niet

naar vraag 27

naar vraag 27

<als mensen bij vraag 24a of vraag 24b aangeven ervaring te hebben met woningbrand>

22. Bent u na deze ervaring met woningbrand angstiger geworden voor brand in uw eigen woning dan voor deze ervaring?

- Ja, zeker wel
- Ja, een beetje
- Nee, is het zelfde gebleven als daarvoor
- Weet ik niet (meer)

23a. Heeft u dit jaar een voorlichtingsbijeenkomst over brandveiligheid bijgewoond?

Opmerking [M.M.L.20]:
23a

Opmerking [M.M.L.21]:
23a

Opmerking [M.M.L.22]:
21

Opmerking [M.M.L.23]: 21

- Nee
- Ja, van de Nederlandse Brandwonden Stichting
- Ja, van de Brandweer
- Ja, van een andere organisatie namelijk ...

23b. Als er een voorlichting over brandveilig wonen zou worden georganiseerd in uw buurt, zou u daar dan naar toe gaan?

- Zeker wel
- Misschien wel
- Zeker niet
- Weet ik niet

24. Heeft u dit jaar nog op een andere manier iets gezien of gehoord over brandveilig wonen? Bijvoorbeeld op de radio, op de televisie of in kranten of tijdschriften?

- Ja, namelijk ...
- Nee

25. Ten slotte nog een algemene vraag. Woont u in een huurhuis of in een koophuis?

<interviewer kruist aan>

- huurhuis
- koophuis

Profiel van de respondent

<door enquêteur aan te kruizen: niet bevragen>

Geslacht	Leeftijd (ongeveer)	Culturele achtergrond
☐ man	☐ jonger dan 20	☐ Nederlands
☐ vrouw	☐ 20 - 39 jaar	☐ Turks of Marokkaans
	☐ 40 - 64 jaar	☐ Surinaams of Antilliaans
	☐ 65+	☐ Afrikaans
		☐ Oost-Europees
		☐ Aziatisch
		☐ Overige

Dit is het eind van de vragenlijst. Hartelijk dank voor uw medewerking!

Bijlage 4 Tabellen alle metingen

1. Achtergrondkenmerken

Buurt

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Spaarndammer- en Zeeheldenbuurt	13%	13%	14%
Landlust	14%	27%	19%
de Kolenkit	14%	4%	12%
Slotermeer Noordoost	15%	-	11%
Slotermeer Zuidwest	14%	-	12%
Geuzenveld	7%	22%	10%
Slotervaart	11%	-	10%
Overtoomse Veld	12%	29%	14%
Overig	-	22%	-

Geslacht

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Man	49%	43%	40%
Vrouw	51%	57%	60%

Leeftijd

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Jonger dan 20 jaar	4%	1%	12%
20-39 jaar	37%	27%	40%
40-65 jaar	42%	51%	32%
65+	17%	22%	16%

Culturele achtergrond

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Nederlands	60%	76%	43%
Turks of Marrokaans	25%	18%	35%
Surinaams of Antiliaans	9%	4%	11%
Afrikaans	1%	-	2%

Oost-Europees	1%	3%	1%
Aziatisch	1%		2%
Overig	3%		7%

Woont u in een huurhuis of een koophuis?*

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Huurhuis	-	81%	81%
Koophuis	-	19%	18%
Niet genoteerd	-	-	1%

* deze vraag is in de 0-meting niet gesteld

Heeft u wel eens voorlichting gehad over brandveiligheid?*

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Ja	35%	-	-
Nee	61%	-	-
Weet niet	3%	-	-

* deze vraag is alleen gesteld tijdens de 0-meting

Heeft u dit jaar een voorlichtingsbijeenkomst over brandveiligheid bijgewoond?*

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Nee	-	-	81%
Ja, van de NBS	-	-	2%
Ja, van de BA	-	-	6%
Ja, van andere organisatie**			6%
Weet niet	-	-	5%

* deze vraag is alleen gesteld tijdens de 1-meting

** men noemt hier bijvoorbeeld 'school' of 'bedrijfshulpverlening'

Als er een voorlichting over brandveilig wonen zou worden georganiseerd in uw buurt, zou u daar naar toe gaan?*

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Zeker wel	-	-	31%
Misschien wel	-	-	34%
Zeker niet	-	-	29%
Weet ik niet			7%

* deze vraag is alleen gesteld tijdens de 1-meting

Er varing met brand in eigen woning*

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
--	----------	--------------------	----------

Ja, in de afgelopen twee maanden		-	1%
Ja, in het afgelopen jaar		1%	2%
Ja, meer dan een jaar geleden		10%	11%
Nee		89%	83%
Weet ik niet		-	3%

** deze vraag is niet gesteld in de 0-meting*

Ervaring met woningbrand in de buurt*

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Ja, in de afgelopen twee maanden		9%	5%
Ja, in het afgelopen jaar		30%	11%
Ja, meer dan een jaar geleden		30%	30%
Nee		30%	83%
Weet ik niet		-	6%

** deze vraag is niet gesteld in de 0-meting*

Angstiger geworden door ervaring met woningbrand in eigen woning of buurt?*

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Ja, zeker		14%	23%
Ja, een beetje		24%	20%
Nee, het is het zelfde gebleven als daarvoor		59%	58%
Weet ik niet (meer)		3%	0%

** Deze vraag is alleen voorgelegd aan mensen die aangeven ervaring te hebben met woningbrand in hun eigen woning of in hun eigen buurt. Deze vraag is niet gesteld in de 0-meting.*

Heeft u dit jaar nog op een andere manier iets gezien of gehoord over brandveilig wonen?*

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Ja**		24%	42%
Nee		56%	59%
Niet voorgelegd		20%	-

* Deze vraag is alleen voorgelegd aan de respondenten die geïnterviewd werden na de start van de campagne rond de **brandpreventieweek** van de Brandwonden Stichting. Deze vraag is niet gesteld in de 0-meting.

** Het gaat om filmpjes, foldertjes, iets op internet, iets in de krant en radio- of tv-spotjes

Opmerking [M.M.L.24]:
 Commentaar bij pagina 12:
 Weken i.p.v. week? En van de NBS of moeten alle partners genoemd worden?

2. Attitude

Is uw woning 'brandveilig' door de maatregelen die u daarvoor treft?
 Welk rapport cijfer zou u daarvoor willen geven?

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Gemiddeld rapportcijfer	6,7	7,0	6,6

Zou u als u burgemeester was, extra geld aan brandveiligheid willen besteden (ook als dit ten koste gaat van geld voor andere onderwerpen) of juist minder?

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Meer	57%	77%	54%
Minder	15%	1%	7%
Weet niet	29%	22%	39%

3. Eigen effectiviteit

Hoeveel kunt u zelf doen om de brandveiligheid in uw woning te vergroten?

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Heel weinig	5%	3%	6%
Weinig	18%	8%	17%
Niet veel, niet weinig	24%	20%	27%
Veel	38%	46%	34%
Heel veel	10%	16%	9%
Weet niet, geen antwoord	5%	8%	7%

4. Risicoperceptie

Roekt u of één van uw huisgenoten?

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Nee	63%	73%	57%
Soms	5%	1%	7%
Ja	32%	25%	37%

Hoe 'brand' gevaarlijk is het volgens u om te roken wanneer u moe op de bank ligt? (alleen gesteld aan mensen die roken of een rokende huisgenoot hebben)

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Helemaal niet gevaarlijk	1%	-	6%
Niet gevaarlijk	5%	-	4%
Neutraal	9%	-	19%
Gevaarlijk	37%	24%	49%
Heel gevaarlijk	45%	76%	19%
Weet niet	3%	-	4%

Hoe 'brand' gevaarlijk is het volgens u om te roken wanneer u moe in bed ligt? (alleen gesteld aan mensen die roken of een rokende huisgenoot hebben)

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Helemaal niet gevaarlijk	-	-	2%
Niet gevaarlijk	2%	-	0%
Neutraal	3%	-	8%
Gevaarlijk	26%	20%	50%
Heel gevaarlijk	64%	80%	35%
Weet niet	5%	-	5%

Hoe 'brand' gevaarlijk is het volgens u om een lamp neer te zetten wanneer deze het oppervlak zoals een kussen, bank of matras raakt?

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Helemaal niet gevaarlijk	1%	1%	3%
Niet gevaarlijk	4%	3%	7%
Neutraal	10%	1%	15%
Gevaarlijk	51%	28%	46%
Heel gevaarlijk	28%	62%	21%
Weet niet	6%	5%	9%

5. Kennis oorzaken van woningbrand

Waarvoor kan, volgens u, brand in een woning ontstaan? (open vraag)

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Kaarsen	46%	49%	34%
Koken	44%	52%	53%

Kortsluiting apparaten	42%	48%	40%
Sigaretten	24%	28%	25%
Onoplettendheid algemeen	21%	19%	15%
Stand-by stand apparaten	14%	19%	10%
Onveilig gedrag kinderen	9%	8%	9%
Verlengsnoeren	6%	11%	3%
Lampen	5%	9%	3%
Vluchtige Huishoudelijke stoffen*		3%	2%
Gas*		27%	23%
Kachel / CV*		9%	9%
Electriciteit*		18%	17%
Anders, namelijk ...*	27%	6%	9%
Weet ik niet	4%	3%	4%

* 'Bij anders, namelijk...' werd in de 0-meting met name gas, kachel en elektra genoemd, vandaar dat die in de vervolgmetingen als aparte categorie zijn meegenomen

6. Kennis en toepassing maatregelen om brandveiligheid woning te vergroten

Welke maatregelen kunnen mensen nemen om de brandveiligheid in hun eigen woning te vergroten? (open vraag) Indien genoemd per ingevuld antwoord: doet u dit zelf 'altijd', 'meestal', 'soms' of 'niet'?

Maatregel: Opletten met gebruik kaarsen

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING	30%	198	69%	27%	3%	1%
NA VOORLICHTING	32%	25	100%	-	-	-
1-METING	26%	60	85%	12%	2%	-

Maatregel: Opletten algemeen

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING	25%	162	63%	32%	4%	1%
NA VOORLICHTING	20%	16	100%	-	-	-
1-METING	24%	56	82%	18%	-	-

Maatregel: Geen apparaten op standby zetten

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING	21%	140	54%	29%	14%	3%
NA VOORLICHTING	18%	14	100%	-	-	-
1-METING	15%	35	76%	20%	4%	

Maatregel: Opletten met roken/ sigaretten in huis

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING	19%	126	59%	25%	9%	7%
NA VOORLICHTING	11%	9	100%	-	-	-
1-METING	21%	48	73%	24%	3%	-

Maatregel: Opletten met kinderen

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING	10%	63	70%	22%	-	9%
NA VOORLICHTING	16%	13	92%	8%	-	-
1-METING	20%	46	76%	21%	3%	0%

Maatregel: Opletten met gebruik verlengsnoeren

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING	9%	61	57%	25%	13%	5%
NA VOORLICHTING	14%	11	73%	18%	-	9%
1-METING	6%	14	86%	0%	0%	14%

Maatregel: Opletten met lampen/ verlichting

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING	7%	42	52%	29%	7%	12%
NA VOORLICHTING	10%	8	100%	-	-	-
1-METING	6%	14	75%	-	25%	-

Maatregel: Stoffilter van de wasdroger legen

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING	4%	29	48%	28%	14%	10%
NA	14%	11	73%	18%	-	9%

VOORLICHTING						
1-METING	2%	4	100%			

Maatregel: Vluchtige stoffen buitenshuis gebruiken*

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING						
NA VOORLICHTING	1%	1	100%	-	-	-
1-METING	2%	4	67%	-	33%	-

* Dit is bij de vervolgmetingen als aparte categorie meegenomen, vanwege het ontwikkelde voorlichtingsmateriaal waarin dit expliciet is opgenomen

Maatregel: Apparatuur alleen aanzetten als je zelf in de buurt bent*

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING						
NA VOORLICHTING	10%	8	88%	13%	-	-
1-METING	7%	15	100%			

* Dit is bij de vervolgmetingen als aparte categorie meegenomen, vanwege het ontwikkelde voorlichtingsmateriaal waarin dit expliciet is opgenomen

Maatregel: Apparatuur schoon houden van stof en vuil

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING						
NA VOORLICHTING	6%	5	80%	20%	-	-
1-METING	7%	16	100%			

* Dit is bij de vervolgmetingen als aparte categorie meegenomen, vanwege het ontwikkelde voorlichtingsmateriaal waarin dit expliciet is opgenomen

Maatregel: Regelmatige controle van gas, elektra, etc.

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING						
NA VOORLICHTING	17%	13	77%	23%	-	-
1-METING	16%	37	68%	21%	11%	-

* Dit is bij de vervolgmetingen als aparte categorie meegenomen, omdat het bij de 0-meting veel genoemd werd onder de categorie 'anders, namelijk..'

Maatregel: overige maatregelen, 'anders' en 'weet niet'

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Plaatsen van een	40%	53%	31%

melder			
Aanschaffen blusdeken of poederblusser	21%	38%	23%
Vluchtplan maken	3%	17%	4%
Anders, namelijk	18%	22%	15%
Weet ik niet	6%	5%	7%

Heeft u een rookmelder in uw woning?

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Ja	60%	70%	65%
Nee	40%	30%	35%

Weet u waar u een rookmelder kunt kopen?*

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Ja		88%	59%
Nee		13%	41%

* Deze vraag is alleen gesteld aan mensen die aangeven geen rookmelder in huis te hebben. Deze vraag is niet tijdens de 0-meting gesteld

Waar moet u op letten als u kaarsen brandt? (open vraag) Per ingevuld antwoord: vraag dan doet u dit 'altijd', 'meestal', 'soms' of 'niet'?

Opletten bij kaarsen: Niet onbeheerd laten staan

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING	41%	268	71%	26%	3%	1%
NA VOORLICHTING	28%	22	91%	9%	-	-
1-METING	33%	76	76%	20%	4%	-

Opletten bij kaarsen: Niet in de buurt van brandbare spullen zetten

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING	41%	271	84%	16%	-	-
NA VOORLICHTING	77%	61	95%	2%	2%	2%
1-METING	40%	90	77%	17%	4%	2%

Opletten bij kaarsen: Zo plaatsen dat ze niet makkelijk om kunnen vallen

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING	29%	193	85%	12%	2%	1%

NA VOORLICHTING	30%	24	92%	4%	-	4%
1-METING	27%	62	67%	29%	5%	-

Opletten bij kaarsen: Niet op een kunststof/ brandbare ondergrond plaatsen

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING	16%	103	85%	11%	3%	1%
NA VOORLICHTING	38%	30	100%	-	-	-
1-METING	18%	42	78%	22%	-	-

Opletten bij kaarsen: Kinderen uit de buurt houden*

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING						
NA VOORLICHTING	6%	5	100%	-	-	-
1-METING	21%	47	76%	16%	8%	-

* Dit is bij de vervolgmetingen als aparte categorie meegenomen, omdat het bij de 0-meting veel genoemd werd onder de categorie 'anders, namelijk..'

Opletten bij kaarsen: Op tijd uitmaken*

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING						
NA VOORLICHTING	20%	16	94%	-	-	6%
1-METING	11%	26	67%	33%	-	-

* Dit is bij de vervolgmetingen als aparte categorie meegenomen, omdat het bij de 0-meting veel genoemd werd onder de categorie 'anders, namelijk..'

Opletten bij kaarsen: 'anders' of 'weet niet'

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Anders	15%	13%	19%
Weet ik niet	8%	3%	6%

Waar moet u op letten als u een verlengsnoer gebruikt? (open vraag) Per ingevuld antwoord: vraag dan doet u dit 'altijd', 'meestal', 'soms' of 'niet'?

Opletten bij verlengsnoeren: Overbelasting voorkomen

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING	24%	155	63%	30%	8%	-

NA VOORLICHTING	35%	28	86%	7%	4%	4%
1-METING	26%	60	61%	33%	6%	-

Opletten bij verlengsnoeren: Geen verlengsnoer aan ander verlengsnoer koppelen

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING	14%	93	56%	21%	12%	12%
NA VOORLICHTING	17%	13	77%	8%	8%	8%
1-METING	7%	17	78%	11%	-	11%

Opletten bij verlengsnoeren: Geen spullen op verlengsnoer plaatsen

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING	11%	75	53%	33%	9%	6%
NA VOORLICHTING	5%	4	100%	-	-	-
1-METING	6%	14	55%	46%	-	-

Opletten bij verlengsnoeren: Verlengsnoer altijd helemaal uitrollen*

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING						
NA VOORLICHTING	54%	43	88%	7%	2%	2%
1-METING	25%	58	73%	24%	2%	0%

* Dit is bij de vervolgmetingen als aparte categorie meegenomen, omdat het bij de 0-meting veel genoemd werd onder de categorie 'anders, namelijk..'

Opletten bij verlengsnoeren: Stofnesten in de buurt verwijderen*

	% GENOEMD	N=	% ALTIJD	% MEESTAL	% SOMS	% NIET
0-METING						
NA VOORLICHTING	1%	1	100%	-	-	-
1-METING	5%	11	56%	22%	22%	-

* Dit is bij de vervolgmetingen als aparte categorie meegenomen, vanwege het ontwikkelde voorlichtingsmateriaal waarin dit expliciet is opgenomen

Opletten bij verlengsnoeren: 'anders' of 'overig'

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Anders	39%	30%	29%
Weet ik niet	30%	15%	29%

Wat moet u doen als u een 'vlam in de pan' heeft? (open vraag) Dit is als een pan met hete olie of vet vlam vat.

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Afdekken met deksel	58%	77%	55%
Afdekken met blusdeken	28%	43%	33%
Hittebron uitdoen	19%	33%	26%
Blussen met water	9%	-	11%
Brandweer bellen	6%	3%	3%
Afzuigkap uitdoen	4%	9%	3%
Vluchten	2%	1%	4%
Anders, namelijk, ...*	10%	15%	12%
Weet niet	5%	3%	5%

* 'Bij anders, namelijk...' wordt onder andere genoemd: afdekken met (natte) handdoek of theedoek

Waar moet u aan denken bij het maken van een vluchtplan? (open vraag)*

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
welke uitgangen er zijn om te vluchten		72%	68%
waar de huissleutels neergelegd worden		24%	10%
wie de kinderen helpt		18%	22%
wat de ontmoetingsplaats buitenshuis is		6%	8%
Anders		35%	22%
Weet ik niet		11%	17%

* Deze vraag is bij de vervolgmetingen toegevoegd vanwege het ontwikkelde voorlichtingsmateriaal waarin dit expliciet is opgenomen

Wat kunt u het best doen als er brand uitbreekt in uw woning?*

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Vluchten/ vluchtplan uitvoeren		80%	63%
112 bellen		59%	67%
Zelf blussen		30%	32%
Ramen/ deuren sluiten		16%	7%
Rustig blijven		9%	8%
Anders		28%	22%

** Deze vraag is bij de vervolgmetingen toegevoegd vanwege het ontwikkelde voorlichtingsmateriaal waarin dit expliciet is opgenomen*

Wat doet u als er brand is en de vluchtroute naar buiten staat vol met rook?

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Ik doe de deur dicht en blijf binnen wachten op hulp	8%	4%	5%
Ik vlucht zo snel mogelijk naar buiten, door de rook heen	54%	44%	53%
Anders, namelijk ...*	65%	37%	38%
Weet niet	15%	4%	9%

** 'Bij anders, namelijk...' wordt onder andere genoemd: andere route zoeken, door het raam vluchten, brandweer bellen, laag bij de grond blijven, (natte) doek voor mond houden*

Wat doet u als bij iemand in uw omgeving de kleding in brand staat?*

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Vlammen doven met deken, jas of gordijn		90%	64%
Persoon over de grond rollen		39%	36%
Koelen met half lauwwater		19%	12%
112 bellen		16%	17%
Huisarts bellen		5%	2%
Anders		20%	26%
Weet ik niet		3%	5%

** Deze vraag is bij de vervolgmetingen toegevoegd vanwege het ontwikkelde voorlichtingsmateriaal waarin dit expliciet is opgenomen*

7. Verantwoordelijkheid

Wie is naar uw mening hoofverantwoordelijk voor maatregelen voor brandveiligheid in uw woning?

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Bewoners zelf	65%	72%	67%
Huurbaas	19%	10%	9%
Gemeente	6%	1%	15%
Brandweer	6%	-	8%
Rijksoverheid	2%	-	0%

Politie	-	-	1%
Niemand	-	-	1
Anders, namelijk ... *	-	16%	-
Weet niet	3%	-	1%

* 'Bij anders, namelijk...' wordt onder andere genoemd: de aannemer/ bouwer van het huis of een combinatie van bovengenoemde partijen

8. Gedragsintentie

Bent u naar aanleiding van deze enquête van plan zelf maatregelen te nemen om de brandveiligheid in uw woning te vergroten?*

	0-METING	NA VOORLICHTING	1-METING
Ja, zeker wel	16%	-	-
Ja, misschien wel	33%	-	-
Nee	51%	-	-

* Deze vraag is alleen gesteld tijdens de 0-meting

Als u de baas van de brandweer was, waaraan zou u meer of minder geld besteden binnen uw budget?

	MEER GELD %	MINDER GELD %
Voorlichting over brandveiligheid	87%	13%
Gratis rookmelders in iedere woning	73%	27%
Snellere brandweer	54%	46%
Anders, namelijk ...**	15%	

* Deze vraag is alleen gesteld tijdens de 0-meting

** 'Bij anders, namelijk...' wordt onder andere genoemd: meer geld voor mensen en materieel bij de brandweer, meer controles

Bijlage 5 Tabellen voorlichtingsbijeenkomsten

Welke rapportcijfer geeft u de voorlichtingsbijeenkomst?

	BA NA BRAND	BA ZONDER BRAND	NBS NA BRAND	NBS ZONDER BRAND	TOTAAL
<i>n=</i>	32	22	12	13	79
Rapportcijfer	8,0	8,2	7,3	8,3	8,0

Stelling: de bijeenkomst was informatief

	BA NA BRAND	BA ZONDER BRAND	NBS NA BRAND	NBS ZONDER BRAND	TOTAAL
<i>n=</i>	32	22	12	13	79
Helemaal mee oneens	-	-	-	-	-
Mee oneens	-	-	-	-	-
Niet mee eens, niet mee oneens	-	-	-	-	-
Mee eens	47%	27%	83%	38%	46%
Helemaal mee eens	53%	73%	17%	62%	54%

Stelling: de spreker was deskundig

	BA NA BRAND	BA ZONDER BRAND	NBS NA BRAND	NBS ZONDER BRAND	TOTAAL
<i>n=</i>	32	22	12	13	79
Helemaal mee oneens	-	-	-	-	-
Mee oneens	-	-	-	-	-
Niet mee eens, niet mee oneens	-	-	-	-	-
Mee eens	53%	27%	92%	31%	48%
Helemaal mee eens	47%	73%	8%	69%	52%

Stelling: de bijeenkomst was nuttig voor mij

	BA NA BRAND	BA ZONDER BRAND	NBS NA BRAND	NBS ZONDER BRAND	TOTAAL
n=	32	22	12	13	79
Helemaal mee oneens	-	-	-	-	-
Mee oneens	3%	-	-	-	1%
Niet mee eens, niet mee oneens	6%	9%	8%	8%	8%
Mee eens	44%	27%	75%	46%	44%
Helemaal mee eens	47%	64%	17%	46%	47%

Stelling: ik herinner mij nog veel van de bijeenkomst

	BA NA BRAND	BA ZONDER BRAND	NBS NA BRAND	NBS ZONDER BRAND	TOTAAL
n=	32	22	12	13	79
Helemaal mee oneens	-	-	-	-	-
Mee oneens	3%	-	-	-	1%
Niet mee eens, niet mee oneens	3%	9%	8%	23%	9%
Mee eens	66%	41%	92%	54%	61%
Helemaal mee eens	28%	50%	-	23%	29%

Heeft u maatregelen genomen na de voorlichtingsbijeenkomst?

	BA NA BRAND	BA ZONDER BRAND	NBS NA BRAND	NBS ZONDER BRAND	TOTAAL
n=	32	22	12	13	79
Nee	56%	50%	75%	54%	57%
Ja, namelijk:	44%	50%	25%	46%	43%
<i>Plaatsen van een melder</i>	38%	23%	33%	38%	33%
<i>Aanschaffen blusdeken of poederblusser</i>	16%	5%	17%	31%	15%
<i>Beter opletten met kaarsen</i>	13%	9%	-	-	8%
<i>Controle van</i>	6%	%	8%	8%	5%

<i>gas, elektra, etc.</i>					
<i>Geen apparaten meer op stand-by</i>	9%	5%	-	-	5%
<i>Beter opletten op de kinderen</i>	-	9%	8%	-	4%
<i>Beter opletten in het algemeen</i>	3%	%	8%	-	3%
<i>Stoffilter van de wasdroger legen</i>	-	9%	-	-	3%
<i>Apparatuur alleen aanzetten als ik in de buurt ben</i>	6%	%	-	-	3%
<i>Beter opletten met roken/sigaretten in huis</i>	3%	-	-	-	1%
<i>Apparatuur schoon houden van stof en vuil</i>	3%	%	-	-	1%
<i>Vluchtplan maken</i>	-	5%	-	-	1%
<i>Beter opletten met verlengsnoeren</i>	-	-	-	-	-
<i>Beter opletten met lampen/verlichting</i>	-	-	-	-	-
<i>Vluchtige stoffen alleen buitenshuis gebruiken</i>	-	-	-	-	-
<i>Anders</i>	22%	23%	33%	8%	22%

Bent u van plan om maatregelen naar aanleiding van de voorlichtingsbijeenkomst?

	BA NA BRAND	BA ZONDER BRAND	NBS NA BRAND	NBS ZONDER BRAND	TOTAAL
n=	32	22	12	13	79
Nee	50%	50%	25%	46%	46%
Ja, namelijk:	50%	50%	75%	54%	54%
Plaatsen van	22%	23%	33%	31%	25%

een melder					
Aanschaffen blusdeken of poederblusser	19%	18%	8%	15%	16%
Beter opletten met kaarsen	%	5%	%	%	1%
Controle van gas, elektra, etc.	%	5%	%	%	1%
Geen apparaten meer op stand-by	-	9%	-	-	3%
Beter opletten op de kinderen	-	9%	-	8%	4%
Beter opletten in het algemeen	-	-	-	-	-
Stoffilter van de wasdroger legen	3%	9%	-	-	4%
Apparatuur alleen aanzetten als ik in de buurt ben	-	-	-	-	-
Beter opletten met roken/ sigaretten in huis	-	-	-	-	-
Apparatuur schoon houden van stof en vuil	-	-	-	-	-
Vluchtplan maken	-	14%	25%	-	8%
Beter opletten met verlengsnoeren	-	-	-	-	-
Beter opletten met lampen/ verlichting	-	-	-	-	-
Vluchtige stoffen alleen buitenshuis gebruiken	-	-	-	-	-
Anders	22%	18%	33%	8%	20%

